

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLITICA

Any IX. — Núm. 410 • Barcelona, 5 de març del 1937 • Redacció i Administració: Portal de l'Angel, 24. Tel. 11628 • Preu: 30 cèntims

Finestra oberta

AJUDEM MADRID!

Entre totes les glòries de Madrid, la seva actual gesta serà la que es perpetuarà en la història amb més esplendor i com a heroïcitat més remarkable. El Madrid frívol que fins ara s'oferia als nostres ulls, desaparegué així que les forces feixistes es plantaren a les portes — nou drac volent esclavitzar la donzella —; sorgí un altre Madrid, conegut ja antany, que plantà cara al monstre i fa quatre mesos que el té aturat en un intent inútil d'apoderar-se de la capital. L'assot més terrible que mai s'hagi conegut s'ha deixat sentir damunt Madrid: bombardeigs constants, pressió darrera pressió, que han convertit la ciutat castellana en màrtir imparell. La defensa madrilenya admira el món sencer. Amb l'enemic a les portes, el Madrid desmoralitzat ha sabut responsabilitzar-se ràpidament i l'heroisme ha creat una resistència invulnerable, magna.

Madrid: has esdevnigut, pel temps dels teus homes, exterioritzat sobtadament per la seva enèrgica voluntat de no deixar-se esclafar, l'exemple meravellós de tots els pobles hispànics! En aquests instants que Catalunya comença a adonar-se de la profunda responsabilitat de la guerra i s'ambienta la cohesió, tu, Madrid, ens ofereixes l'espill en el qual hem d'emmirallar-nos!

Cal, però, que ajudem Madrid.

El poeta Rafael Alberti ha escrit, en la seva «Defensa de Catalunya»:

Muerto Madrid, catalanes,
qué invasión, qué turba negra,
qué prostituida, oscura,
qué cruel y extraña leva
de gentes intentarían
forzar tus gallardas puertas.

Defensar Madrid és defensar Catalunya, s'ha dit insistentment. I és cert.

Caiguda la capital espanyola, la pressió formidable que ara assetja Madrid la sentiríem de seguida a casa nostra. Salvada Madrid, el feixisme és definitivament vençut.

Catalans: Arreconem interinament les diversitats ideològiques i formem la desitjada gran família antifeixista; davant del perill, cal cercar els punts de contacte i allunyar els de divergència. La nostra organització equivaldria al castell inexpugnable contra el qual els esforços enemics s'estavellaren de tal manera, que els esgotarà les forces fins a anihilar-los.

I cal també fer el màxim en ajut de Madrid. Madrid necessita queviures, necessita homes, necessita material per a allunyar i vèncer definitivament el feixisme. Nosaltres, que tenim els fronts de lluita llunyans, podem donar-ho. Tenim l'obligació de prestar aquest ajut a Madrid, per solidaritat humana, per l'interès de Catalunya, per l'interès de la República espanyola, per deure antifeixista.

Catalans: el món ens contempla. Seria per a nosaltres una vergonya inescrutable no oferir allò que Madrid, Espanya i el món sencer espera de nosaltres.

Responsabilitzem-nos, catalans! Responem com un sol home a la crida per ajudar Madrid feta aquesta setmana!

MIRADOR



Aquest número ha passat per la censura

OPINIONS I DEBATS

El món davant l'heroisme de Madrid

FRANÇA: "No és la capital d'un país determinat"

LE PEUPLE. — Pietro Nenni, en un interessant article sobre Madrid, diu així: «En el transcurs d'una breu estada a París, no he parat de parlar de Madrid i de fer constar la meua admiració per la que considero no com la capital d'un país geogràficament determinat, sinó d'un món espiritualment il·limitat. És inútil que digui que pertot arreu — ja sigui a la F. S. I. o a la I. O. S., a la C. G. T. o al Comitè d'Ajut a Espanya, en una conversa a l'atzar o entre els camarades de l'emigració — he trobat en tots ells la ferma voluntat de fer tot el que puguin per ajudar Espanya i per ajudar Madrid. Jo voldria, no obstant, repetir una vegada més que és urgent que es multipliquin i estimulin els esforços.»

«No ens equivoquem, camarades; el drama de Madrid és el drama de la humanitat, de la nostra humanitat, de la nostra civilització, la que té en les seves bases l'emancipació social.»

Recorda seguidament l'articulista els estralls causats per la intervenció dels Estats feixistes i diu que s'ha d'evitar que Espanya sigui l'Etiòpia de Hitler o que serveixi a Hitler i a Mussolini per a humiliar Europa, allò que subsisteix de democràcia i de llibertat.

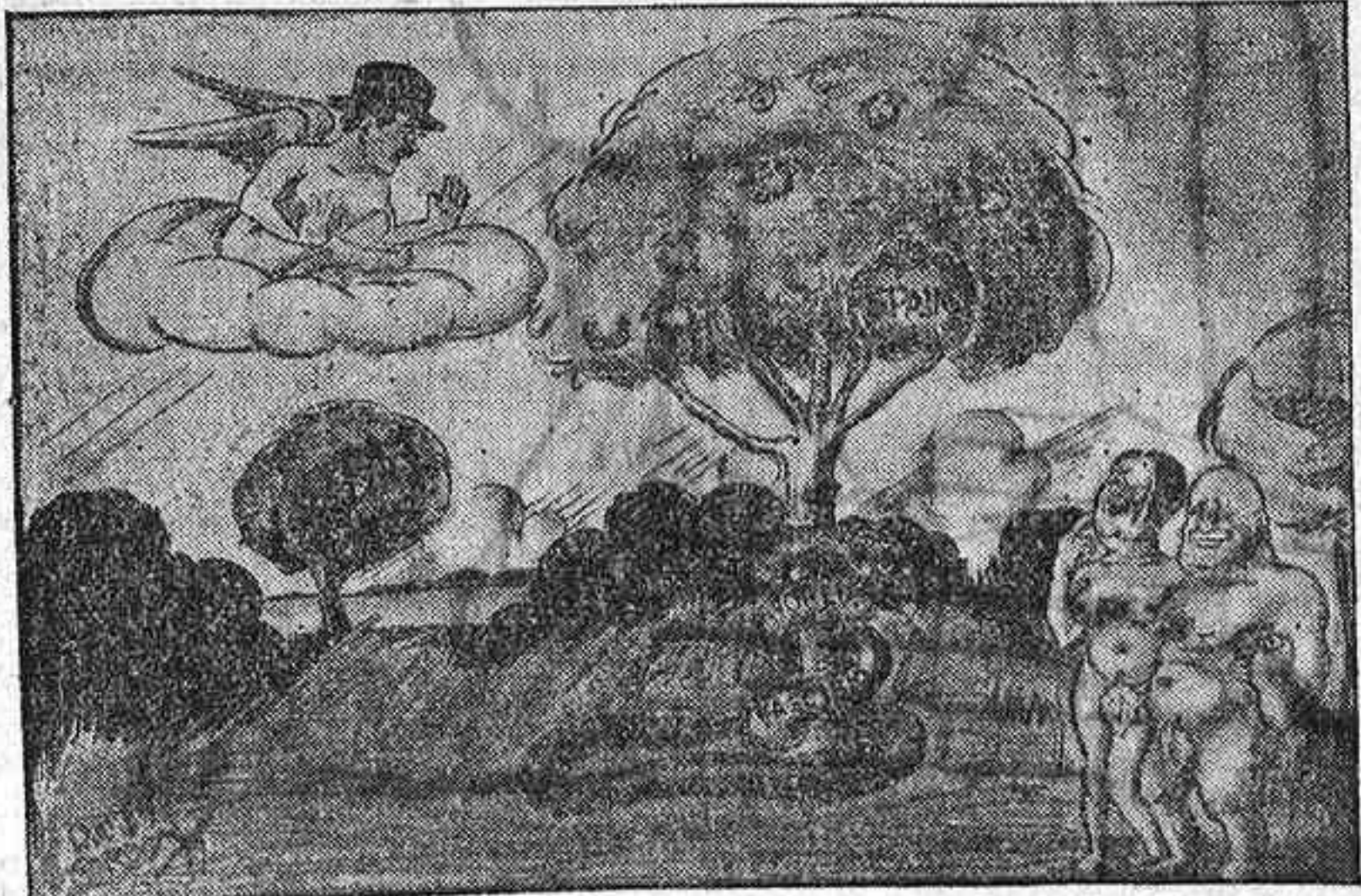
Assenyalat allò que s'ha de fer sobre el pla polític i d'ajuda i fa una crida a tots els obrers francesos, als intel·lectuals, a les mares, perquè, complint llur deure de solidaritat, facin el que puguin per ajudar l'heroic Madrid i els combatents de la pau i la llibertat.

L'OEUVRE. — Jean Richard Bloch, escrivia un interessant article quan la gran ofensiva feixista contra Madrid i recordava que seria dels elements sindicalistes espanyols, dels artistes, dels savis, dels filòsofs republicans, si els mercenaris de Franco arribaven a fer-se seva la capital de la República. En una part del seu escrit deia: «Senyor Blum, senyor Delbos, la vida de cent mil madrilenys està a les vostres mans. Es a vosaltres que un senzill ciutadà pren la llibertat d'adreçar-se. Es a vosaltres que empeny a actuar i a trobar el mitjà d'actuar. Us demano de no perdre temps en tràmits jurídics; escolteu el vostre esperit i el vostre cor. Escolteu els milions de veus que vénen cap a vosaltres. El seu concert és encara silenciós, com escanyat per l'angoixa i la timidesa. I, si no feu res, si no proveu de fer res, si la sang madrilenya ha de córrer com una riuada, llavors sentireu de sobte el orit que faran aquests milions de veus desencadenades per la dolor.»

LE POPULAIRE. — André Leroux, arran del gran atac rebel contra Madrid, deia en un article: «Durant aquesta setmana tota la premsa de tots els països, donant fe als comunicats de les ràdios rebels, anunciava l'entrada de les columnes feixistes a aquella capital. I, contràriament a tot això, cada hora que passa de la resistència heroica dels defensors de la llibertat, fa més propera la derrota de l'exèrcit del general Varela. Contra ell Madrid organitza metòdicament la seva resistència; cada carrer és una barricada, cada casa es transforma en un fortí. Els raids de l'aviació i el bombar-

deig de l'artilleria, provoquen incendis, acumulen ruïnes, maten dones i infants. Però totes aquestes coses aixequen contra els assetjadors una barriera de foc, de sang i d'odi contra la qual xocaran irremissiblement. Madrid es transforma cada vegada més en un camp atrinxerat, el camp atrinxerat de la llibertat espanyola i europea.»

Finalment, i després de fer una anàlisi de les operacions portades a terme durant les últimes jornades, deia: «L'amenaça que pesa sobre Madrid ha provocat a Espanya reaccions en les files republicanes. Aquesta unitat de front, que durant molt temps no havia pogut ésser realitzada, sembla establir-se actualment. Una gran columna procedent de Catalunya, ben armada, ben entrenada en la lluita, ha arribat a Madrid per a prendre part a la defensa de la capital. S'ha comprès que no es podia deixar els milicians de Madrid suportar massa temps, sols, el xoc de tot l'exèrcit de Franco. Les notícies que ens arriben de València i d'Albacete ens fan creure que es farà tot perquè Madrid sigui el Verdun de l'Espanya republicana contra les hordes de la barbàrie feixista.»



El jardí de l'«Eden»

Le JOUR. — Després de donar aquest diari un seguit de detalls sobre les operacions que tingueren lloc a Madrid a mitjans del mes passat, deia que Madrid ja no podia trigar a rendir-se, ja que els èxits repetits de l'exèrcit de Franco feia que s'esfondrés completament la resistència dels «roigs». Continuant, com ho veíem des del començament de la guerra, la seva campanya de provocació, deia que els socialistes i els anarquistes de Madrid, contra l'opinió dels comunistes, estaven estudiant l'abandonament de la ciutat als seus propis destins. Afegia que la desmoralització de les nostres milícies era quelcom d'enorme i que degut a això no seria d'estranyar que dintre de pocs dies Madrid estigués ja a mans de Franco.

L'ECHO DE PARIS. — El corresponent de guerra d'aquest diari reaccionari donava compte a grans titulars, quan el fort atac rebel desencadenat sobre Madrid, de les victòries rebels, i afirmava que d'un moment a l'altre les «glorioses» forces del general Franco entrarien a la capital. Com els seus col·legues dels diaris de dreta francesos, no hi plany res en fer constar la desmoralització dels «roigs» i el mal comandament de què són víctimes. «No compremem» deia — com el govern francès triga tant a reconèixer el que és el veritable govern d'Espanya, el de l'ordre, el de Franco. Cal donar-se compte — continuava — de la diferència que hi ha entre les regions ocupades per aquest i les ocupades pels marxistes. Al cap i a la fi — acabava dient — es demora aquest reconeixement sabent que dintre de pocs dies ja serà un fet perquè no es pot fer esperar l'entrada a la capital dels exèrcits del general Franco.»

ALEMANYA: "La tàctica del descuit s'ha venjat"

MILITAR WOCHENBLATT. — El coronel alemany von Chilander, en un article publicat en aquest diari i titulat «Massa escassetesa de tropes per a l'assalt de Madrid», deia en un dels seus fragments principals: «Mola ha reconegut que les tropes no eren suficients per a reconquistar Madrid, perquè els «roigs» han fortificat tots els edificis.»

El dia 15 de novembre es desencadenà un atac més dels «nacionalistes», «una de les més glorioses jornades de l'Exèrcit espanyol».

Per l'ala Sud Varela havia ordenat l'atrinxerament. El 14, el general Queipo de Llano declarà que l'organització de les unitats davant Madrid exigiria algun temps i conduiria a prendre per assalt la capital.

Quina circumstància determinava una resolució tan important la veïlla del reconeixement del govern de Burgos pels governs alemany i italià? Cal tenir en compte els efectius de l'exèrcit que tenim davant Madrid. El comandant de l'exèrcit «Nacional» ha donat la xifra de 40.000 homes i 120 canons. Per altres conductes, probablement més autèntics, es valoren els efectius del general Varela en 20 a 30.000 homes. D'aquesta manera es comprèn que l'assalt contra una ciutat d'un milió i mig d'habitants, seriosament defensada, sigui difícilíssim per no dir impossible.»

DEUTSCHER WEHR. — El comandant alemany Walsah, en un article titulat «La tàctica del descuit s'ha venjat», deia així: «En poder nostre l'últim informe, ja havíem subratllat els perills que portava en si l'atac de les tropes nacionalistes contra Madrid, sense disposar de protecció suficient en els dos fronts i en el que fa referència a les comunicacions amb la rereguarda.»

La primera resposta fou l'amenaça de les columnes «roges» motoritzades sobre Talavera de la Reina el 24 de novembre, amb la represa de les activitats en tots els fronts secundaris, i una distracció de forces per a atenuar la pressió que s'exercia sobre la capital i per a trencar el cercle que l'apretava cada dia més. Però a Madrid la tàctica del descuit s'ha venjat, a menys que l'ofensiva del general Varela tingui un èxit immediat. El general Varela, ha fracassat.

La resistència és més forta del que hom suposava. Segons els últims experiments, les Brigades Internacionals

ANGLATERRA: "S'ha creat una situació imprevista"

MORNING POST. — El corresponent del diari a Burgos deia en un seu article: «A la caserna general nacionalista es reconeix que s'ha creat una situació imprevista com a conseqüència de la voluntat dels «roigs» de defensar la capital fins a l'últim extrem. No és fàcil entrar en una capital d'un milió d'habitants i en la qual són moltes les dones que han agafat el fusell per a prendre part també en la defensa.»

NEWS CHRONICLE. — En un llarg article, el corresponent de guerra del diari descriu la vida que es porta a Madrid i posa de relleu que a pesar de les amargues hores de les quals és víctima aquella ciutat, diu que si preguntem a algú per la guerra us contestarà: «La guerra? La guerra és fora de la capital i a més la guanyarem. No passaran! Podeu estar-ne segurs.» Això és el que us dirà tot ciutadà de Madrid. Estan tan determinats a guanyar que, indiscutiblement, la victòria serà d'ells. Madrid serà la tomba del feixisme!»

LA PREMSA ANGLESA publicà, no fa gaires dies, les declaracions que féu, en arribar a Londres, una delegació de capellans protestants que, invitats pel Govern de València, visitaren aquella capital i Madrid. Feien constar la seva admiració pels defensors de les llibertats del poble i censuraven durament els bombardeigs que tantes víctimes causaven entre la població civil. Feien, també, una crida a totes les dones i en general a tots els ciutadans anglesos perquè fessin tot el que estigués a les seves mans per ajudar aquests infants i aquestes dones de Madrid, enviant-los aliments i robes. Així mateix declararen que l'entusiasme que existia a la capital de la República i la ferma convicció de guanyar la guerra, feien impossible l'entrada dels rebels a Madrid, convertit en una veritable fortalesa.

ITALIA: Injúria els combatents de la Llibertat

LA PREMSA ITALIANA. — En la seva gran campanya contra les forces governamentals no s'ha cansat de fer caure les més greus injúries sobre els combatents de la llibertat. Deia així en un dels seus articles: «El govern roig de Madrid ha trobat fàcil armar la ferotge banda comunista que mata a tothom que creu sospitós; però no ha pogut formar un exèrcit per a assegurar-se una bona defensa. Els no combatents de Madrid sofreixen fam, però el destí de la capital ja està escrit. Madrid caurà i aquest moment no es farà esperar, ja que hem de fer constar una vegada més la desmoralització que regna als rengles roigs, que fa impossible tota disciplina. A més, les privacions sofertes per la població civil faran que no aguantin ja gaires dies més.»



Casa RENÉ
COPIES a màquina
CIRCULARS
amb multiofista a preus reduïdíssims
MONT-SIO, 18, pral. - Tel. 18053



NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades **Gragees potencials del Dr. Soivré** que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaça **Neurastènia** (impotència (en totes les seves manifestacions), mal de cap, cansament mental, pèrdua de memòria, vertigens, fatiga corporal, tremolors, dispènia nerviosa, palpitations, histèria i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que tinguin per causa o origen esgotament nerviós.

Les **GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRE**

més que un medicament són un element essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esgotats en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treballs excessius, tan físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciència, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les Gragees potencials del Dr. Soivré, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per a reprendre's sovint i amb el màxim resultat, i s'arriba a l'extrema veïlla sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta prendre un flascó per a convèncer-se'n

Venda a 6'60 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA. — Dirigint-se i trametent 0'25 ptes. en segells de correu pel franquige a Oficines Laboratoris Sòkatarg, carrer del Ter, 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties.

CAMISER ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 11655



MIRANT A FORA

El Japó està en guerra amb els Estats Units

Per DONALD COMER
President de l'Associació Americana de Manufacturers de Cotó

Per regla general, el comerç segueix la bandera. Però a menys que no acabi l'actual tirantor comercial creixent, és molt possible que el pavelló japonès segueixi les seves mercaderies. Perquè ja el Japó està en guerra amb els Estats Units... comercialment.

Es cert que el Japó compra milions de dòlars del nostre cotó; però tant si converteix el cotó en potents explosius i ens dispara una granada com si ens dispara el nostre propi cotó convertit en articles manufacturats, el resultat serà una o més baixes de la nostra part. És possible compilar ja una llista formidable de baixes comercials nord-americanes com a conseqüència de les primeres incursions del Mikado. La paraula guerra pot ésser molt forta, però els propis japonesos no van amb subterfugis amb referència a això. Recordem la declaració sense atenuants de R. Ishida, membre de la signatura Mitsui and Co., davant la Comissió Aranzelària Federal el 14 de maig del 1935, en defensa de l'exportació enormement creixent, d'articles de cotó japonesos als Estats Units:

«L'èxit o el fracàs de les seves activitats industrials marcarà per al Japó la bifurcació dels seus camins: o a la vida o a la mort. Naturalment, el Japó forjarà plans i lluitarà amb tot el seu poder i amb tota la seva habilitat sobre aquest punt; no hi ha per a ell altre camí cap a la vida...»

El Japó, com ho fa notar Eliot Wadsworth després d'un llarg estudi del Lluanyà Orient, està governat per un fort govern central. En la ment del japonès no hi ha distinció entre una invasió militar hostil i una invasió comercial hostil. «La nostra, diu el general Araki, ex-ministre de la Guerra, és la unitat del governant i el governat. Mirem la nació com una família. Considerem que l'art del govern és una cooperació del poble i l'emperador per al benestar comú.» Ishida també, en el seu precipitat testimoni, accentuà això que segueix: «El veritable treballador japonès té davant seu aquest pensament: «Com puc ésser útil al meu país amb el meu treball?» Tingui o no raó el patró, la majoria dels obrers l'ajuden cegament. Tota la

terra nipona funciona com un gran trust. Les energies de tots es dediquen d'una manera devotament creixent al foment de la supremacia comercial japonesa.»

El Japó ha de mantenir les seves activitats comercials — febrils i anormals —, als Estats Units i altres parts per a pagar la seva enorme maquinària militar.

Una dama qualsevol pot adquirir un mocador o unes tovalles barats, d'aspecte semblant (si no, tal vegada, en qualitat) al mateix article nord-americà. Pot congratular-se per la seva astúcia a comprar tan bé. Però està comerciant amb l'enemic. Sense donar-se'n compte ajuda l'Àsia a destruir la norma de vida que ha fet de la civilització nord-americana l'enveja del món.

No podríem competir amb el camperol japonès, que viu amb un grapat d'arròs, encara que estiguéssim disposats a passar-nos sense el refrigerador o l'automòbil. El Japó paga als seus obrers de les filatures de cotó menys de trenta-cinc centaus al dia. Nosaltres paguem un terme mig de trenta-vuit centaus per hora. Les seves fàbriques funcionen a raó de dos torns de deu hores cada un durant set dies a la setmana, amb tres o quatre dies de festa al mes. No és solament el treball el que dona a les seves fàbriques un enorme avantatge; totes les despeses incidentals al negoci es troben al mateix baix nivell. No podríem competir amb l'Àsia encara que els nostres obrers estiguéssim disposats a treballar per res.

Excloem l'asiàtic però admitem lliurement la seva mà d'obra. Seria menys arriscat admetre'l a ell. Almenys seria un consumidor. Podríem, fins a cert punt, supervisar les seves condicions de vida. Posats front a front amb un milió de treballadors camperols així, podríem donar-nos compte de la invasió comercial asiàtica.

Per descomptat que tenim tarifes aranzelàries. Però no és una arma eficaç contra la mà d'obra asiàtica. El Japó se'n riu de les nostres tarifes. Adhuc el més ardent lliurecanvista pot veure això.

Shingo Tsuda, president de la Companyia Filadora de Kanegafuhi, tran-

Espitllera

UN MONUMENT EN EL LLOC DEL DUEL DE PUIKIN

Amb motiu del centenari de la mort del gran poeta, ha estat aixecat un monument al lloc on Puikin es baté amb duel amb Dantés, prop de Leningrad. Es un obelisc de granit de nou metres d'alt. El monument serà ornat d'un baix relleu de bronze que representarà el retrat de Puikin.

quiHitza els seus conterrànies sobre aquest particular.

«Molta inquietud han provocat en aquest país», diu (citem del «Boston Evening Transcript») «les restriccions comercials establertes en diversos països contra els articles japonesos. És clar que obren un interrogant. Però no cal témer-les. Totes aquestes mesures restrictives són ineficaces.»

«Encara que les nacions elevessin llurs drets d'importació al 70 o 80 per cent «ad valorem» contra els articles japonesos, és innecessari témer. Els fets ens demostren que la demanda estrangera d'articles japonesos de cotó augmentarà en proporció a l'augment de les tarifes contra ells, i encara els augments aranzelaris il·limitats seran totalment ineficaces per a impedir el moviment dels nostres articles.»

I molt bé se'n pot riure Shingo Tsuda. Ell sap que hi ha una provisió inesgotable de noies i dones per a treballar en esclavitut virtual, contractades per fàbriques i tallers. Els corredors itinerants (segons un despatx de T. S. F. del 14 de novembre del 1934, de Tòquio al «New York Sun»), estan fent un ràpid negoci al Japó, embutxacant-se el 30 per 100 de comissió per reclutar noies per a les fàbriques. L'edat de les contractades fluctua entre els 16 i els 23 anys. Els preus varien de tres a tres-cents dòlars.

Se'ns diu que a la Xina les nenes nou nades sovint són ofegades perquè se les considera comercialment inútils. Sota la dominació i direcció del Japó les nenes xineses podran convertir-se algun dia en dels millors recursos de la Xina. Tornant a esmentar Ishida: «La gran majoria dels treballadors — diu — a les fàbriques tèxtils són dones joves de la classe camperola. El poder home en la indústria japonesa es pot dir que és poder dona.» Al Japó, segons la informació del «Sun», el pare celebra el naixement d'una nena amb

(Passa a la pàg. 8.)

De com el general traïdor Franco lliura a Hitler les riqueses del Marroc espanyol

«Le Peuple», de Brusselles, ha publicat la següent informació: «En el setmanari parisenc «Vendredi», M. Charles Reber aporta aquestes dades precises, que indiquen els procediments que empra Franco, el gene-

many representa avui l'organisme germànic que, sota la direcció de Hitler, ha centralitzat la metallúrgia del Reich i les seves compres a l'estranger. Analitzem ara el pla de treball del doble organisme «Hisma-Rowak». Els



L'obra dels felxistes

ral traïdor, per a lliurar a Hitler les riqueses del Marroc espanyol:

Les mines del Marroc d'Espanya, de ferro i de manganès, es troben sota la dominació dels grans consorcis espanyols, francesos i anglesos. I aquest fet, com ja veurem a continuació, té una gran importància.

Al general Franco, que es pensava entrar a Madrid el 25 de juliol, i que, després del seu primer fracàs, es trobà que no tenia or a la seva disposició, no trigà a plantejar-se-li aquest problema. Aquesta qüestió es plantejà no solament per a pagar el seu i les despeses de subsistència de l'Exèrcit, sinó també per a pagar els armaments subministrats per Mussolini i per Hitler, que cada dia havien d'ésser augmentats.

El mitjà més senzill de procurar-se aquestes divises consistia, evidentment, en l'exportació de les matèries primes dels territoris caiguts a poder dels «nacionalistes». El general Franco pensà en el Marroc. El dia 27 d'agost del 1936, el seu cap d'assumptes civils, coronel Sánchez González, publicà un decret donant als caps militars rebels la facultat de requisar les mines del Rif — la qual cosa tingué lloc, sense que els capitalistes anglesos i francesos acceptats per aquesta mesura elevessin la menor protesta —. La vigília el coronel havia transmès ja a les societats mineres del Marroc espanyol l'ordre de posar-se en relació amb els compradors «estrangers» de mineral i de vendre aquest mineral a 60 p. 100 comptant, pagable en xecs sobre Londres.

Les condicions de venda fixades pel coronel foren immediatament rebutjades pel Govern de Hitler, el més interessat dels compradors i que es troba mancat de divises.

Franco i Hitler discutiren i convingueren un arranjament que anem a exposar, per ésser avui una de les bases essencials de llurs relacions i perquè prova fins a quin punt Franco depèn de Hitler.

Una societat anomenada «Hisma» (Hispano Marroquina), fou creada i domiciliada a Sevilla. Aquesta societat gaudeix el monopoli de les exportacions del Rif i, especialment, de les de la Companyia Espanyola de Mines del Rif, finançada per capitals espanyols, francesos i anglesos. Tots els dipòsits de les mines de ferro i manganès de les zones ocupades pels insurgents es troben col·locats sota el seu control. Afegim a això alguns detalls que aclareixin la nova empresa: el nom complet d'aquest organisme és: «Hisma limitada Carranza i Bernhardt», Hotel Cristina, Sevilla. Ara bé: la firma Carranza representa, per espai de molts anys, la metallúrgia alemanya a Espanya. M. Bernhardt tampoc no és pas un desconegut. ¿Serà el mateix Bernhardt que pertangué en una altra ocasió al trust metallúrgic de Fritz Thissen, el magnat alemany? Sigui com sigui, el cert és que aqueix ale-

documents que tenim a la vista el divideixen en cinc punts principals:

1) Anul·lació dels contractes vigents i establiment de nous contractes, amb l'ajut del Govern de Burgos. (Una la colonització alemanya al Marroc ha Hitler i que ha estat dictada per ell.)

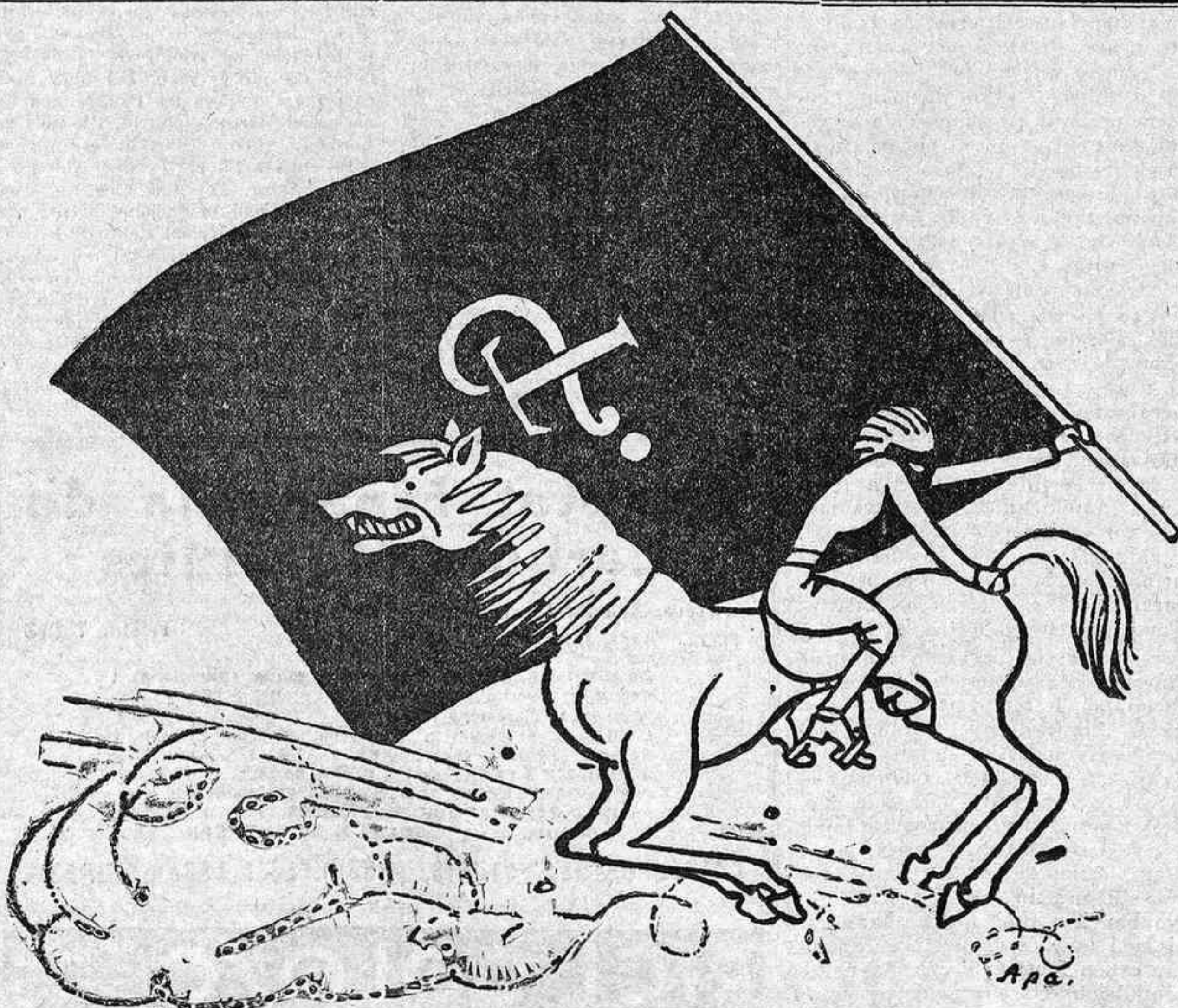
2) Establiment de nous contractes sota l'ègida de la «Hisma» i de la «Rokwa», de Berlín. (Això i rova que l'acolonització alemanya al Marroc ha començat ja.)

3) Embarcament i transport dels minerals del Rif d'acord amb els contractes establerts «fob» (franc port); els riscos aniran a càrrec dels industrials alemanys, els quals posen a disposició del grup «Hisma» - «Rokwa» vaixells mercants alemanys col·locats sota la protecció de navilis de guerra alemanys.

4) Liquidació amigable de certs contractes en curs. (Això es fa per tal de donar satisfacció als capitalistes francesos i anglesos interessats en les mines.)

5) Tots els contractes futurs amb els grups seran redactats per la «Hisma», és a dir per Alemanya.

Des del mes d'octubre entraren en vigor aquests arranjaments de Franco-Hitler i començaren les expedicions de mineral marroquí. Des del primer mes que seguí a l'acord, hom ha embarcat mineral en els vaixells següents: «Procida», 2.600 tones; «Girgenti», 2.225 tones; «Pasajes», 3.200 tones, i «Capri», 2.753 tones.



El trotsquisme

Nova modalitat en la confecció dels llibres de comptabilitat que permet d'escriure-hi amb perfecta comoditat i estalvi de temps. No s'augmenta el preu. Per a demostracions, telefonau el 14856.

TALLERS GRÀFICS
Patriç ARNAU
VERDADER I COL·LAB. 9 i 7
CARRANZA I BERNHARDT

CANISERIA
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 14
Telèfon 41659

El 95^è aniversari del fundador del catalanisme polític

VALENTÍ ALMIRALL I «LO CATALANISME»

Valentí Almirall i 'Lo Catalanisme'

Hi ha figures de la nostra renaixença nacional, que com més va més s'ageganten. Una d'elles, és la del gran poeta Maragall. Una altra, que ha tingut una influència no menys decisiva, és la de Valentí Almirall; el gran català que, com si es fes ressò del seu bell nom, traçà el camí que havia de seguir la Catalunya futura, — camí del seu recobriment total, — en la seva obra «Lo Catalanisme».

Pensant parlar, en una pròxima avinentesa, de la resta del llibre, avui limitarem el nostre estudi a la seva primera part: «Motius del nostre catalanisme regionalista». Per cert, que, abans de tirar endavant, cal que fem observar que, en Almirall, el mot catalanisme regionalista, equival a «catalanisme nacional». En efecte, en el capítol II, diu d'un suposat viatger estranger que hagués recorregut tota la Península: «De retorn a la seva terra, pregunteu-li què ha vist durant el seu viatge, i és ben segur que us respondrà que ha estat on tres o quatre nacions diverses».

Es evident que en el formidable — deixeu-me emprar, encara que sigui només una vegada, aquesta paraula, — en el formidable estudi de Valentí Almirall s'hi poden trobar coses discutibles o coses que ja no es poden aplicar a la Catalunya actual, però és un fet que d'aquesta obra sorgeix un pensament que astora per la seva profunditat i pel seu objectivisme. En les «Quatre paraules al lector», que precedeixen l'obra, l'autor ja diu: «Realment, generalitzem bastant: però notis que hem procurat fugir dels idealismes i abstraccions, basant-nos sempre en els fets, comprovats per l'observació directa». Astora encara més, veure formulades al llarg d'aquest llibre amb tanta precisió, cinquanta anys endarrera, idees que tot just si ara comencen a realitzar-se.

En el capítol primer de la part que ens ocupa, Almirall, sota el títol d'«Estat actual de la nació espanyola», fa una anàlisi magistral, una dissecció lucidíssima, de l'Espanya decadent. Una Espanya que solament en dues coses anava al davant de les nacions d'Europa, «en el deute de l'Estat i en el nombre d'oficials generals del seu exercit». Bastava que pugés «la mosca al nas» a mitja dotzena d'aquests generals per a ensorrar les institucions fonamentals de l'Estat Espanyol. «I, fetes algunes excepcions, quins generals», s'exclamava Almirall. I conta aquell fet d'un que, durant la guerra carlista, volia trametre forces a Lleida per mar. De totes maneres, no cal il·lustrar el lector sobre el flagell del militarisme espanyol, ara que, després d'èsser destruït a casa nostra, ens fa la guerra més criminal que registra la història.

Aquesta pintura viva, que amb el seu estil tallant ens traça Almirall de les primeres extremitats de l'unitarisme espanyol, aquesta degeneració d'una nacionalitat que tingué èpoques de les més glòries, no li priva de reconèixer i analitzar el decaïment que uns segles d'opressió havien operat damunt del caràcter de la nació catalana.

Segons ell, «el primer que va publicar un treball literari en català, va rompre els lligams que ens subjectaven a la literatura castellana, i, pel sol fet de despertar una llengua que dormia, va oferir a les altres nacions de la Península la possibilitat de substituir aquells lligams pels llaços de la germanor literària». I això succeï igualment en tots els terrenys, tant en l'històric com en el polític. «La impotència de l'unitarisme — continuava més endavant — i l'ombra maliciosa que l'afany d'unificació ha estat per nosaltres des del fatal moment en què va néixer, seria argument de prou força en pro del nostre Regionalisme (llegeixi's «nacionalisme»), expressió d'un sistema que no fóra nou en una gran part

de la Península, puix que va fer-nos relativament grans i feliços, en temps de la Confederació Catalano-aragonesa, abans que es fes la unió amb Castella...»

En el capítol segon de la primera part de «Lo Catalanisme», Almirall estudia el Caràcter castellà. Després de suposar el viatger allu-



dit més amunt, que recorre tots els països peninsulars, trobant-hi llengües, costums, drets civils, etc., diferents, s'acaba amb els trets distintius, inconfusibles del caràcter castellà, que troba reflectit d'una manera incomparable en el «Don Quixot». I, per la senzillera raó que tothom admira les qualitats que no posseïm, nosaltres els catalans, que som el revés de la medalla, estem en condicions d'admirar com ningú les qualitats del caràcter castellà. «Per la nostra part — diu — no ens dol confessar que les apreciem en el que valen, i que ens encanten tant més, com més s'emmotllen al tipus de la gran creació literària que els condensa». Tot seguit, a base de les relacions d'uns viatgers dels segles XV i XVI, ens descriu la pobresa de Castella. «Tots aquests pobles — diu un ambaixador venecià — són per naturalesa inclinats a aixecar-se contra el senyor, i així homes com dones són tan bruts de cos com plens de gelosia. Tenen enginy natural, però no l'apliquen a doctrina ni estudi de cap mena. Viuen tristament tancats a casa perquè entre ells hi ha molta pobresa, i tot el que poden estalviar en un any ho llancen en un dia per aparèixer més grans del que són».

Es en aquestes condicions de misèria que Castella s'emprenygué l'epopeia de la conquesta del Nou Món. Amb el gran ideal de la fe catòlica es proposà unificar tot el món. «El caràcter imaginatiu — escriu Almirall — amb passió per l'abstracte és eminentment generalitzador, i la generalització fa néixer fatalment el desig d'absorció i l'afany de predomini. El qui generalitza, dona a totes les solucions que imagina la condició de veritats absolutes, i quan es creu en possessió de la veritat, s'afigura fer un favor als altres si tracta d'imposar-los-la». Segons ell, la llengua castellana és la demostració palesa d'aquest esperit absorbent i generalitzador. Al castellà, «per més anys que passi a Catalunya, li repugna emprar el català, si és que arriba a aprendre'l... Les criades mateixes participen de l'amor propi col·lectiu fill del temperament i caràcter castellans, i en llur modesta esfera contribueixen al predomini del grup a què pertanyen».

Això, a despit de la revolució que vivim, encara és veritat ara. I es dona el cas — freqüentíssim des que en els comitès hi figura gent immigrada en èpoques més o menys recents — que us cau la cara de vergonya veient un català que s'esforça a parlar en castellà, a un home que l'entendria perfectament en català, que de vegades porta més de deu i quinze anys de residència al nostre país.

A continuació, Almirall estudia el caràcter català. I, podent, com podia, recórrer a l'enumeració de manta feta glòria, prefereix penetrar amb la seva observació aguda tot el que constitueix la seva flautada la nostra pedra a l'edifici

ca. Aleshores, i ara. Després de considerar la nostra situació de poble oprimit, diu: «Tenim no sols el dret, sinó fins el deure de negar de les influències i imposicions que han contribuït a fer-nos decaure, i han impedit que seguís en la via de progrés en què havíem aconseguit col·locar nos en altres èpoques».

Aquí, novament, cal que diguem que totes les tares que Almirall trobava als catalans de cinquanta anys enrera, són aplicables als d'ara. Que no es cregui ningú que amb la Revolució s'hagi canviat totalment el caràcter degenerat d'un poble que s'havia acostumat massa a la servitud. «Avui el català conserva l'esperit d'individualisme, més el vici que d'aquest esperit es deriva, o sigui l'egoisme, que, traspasant els límits de l'interès legítim, es presenta molt sovint sota la repugnant forma de l'enveja i la mesquinesa».

Almirall creia que fou el descobriment d'Amèrica el fet més decisiu en la davallada nacional de Catalunya. Per ell, «si la unió dels diversos Estats espanyols s'hagués rànica, és probable que la direcció efectuat durant el període mediterrani de la nova agrupació hauria correspost a Catalunya». La unió amb Castella va produir en nosaltres, com a primer efecte fatal, el de fer-nos oblidar dels ideals de llibertat i particularisme en què es basava la política aragonesa. Per la seva pròpia naturalesa, aquests ideals eren molt més sòlids que brillants, — ja que l'útil i positiu no acut mai als ornaments llampanants —, i nosaltres vam caure en l'error de creure'ls indignes d'ésser oposats a l'enlluernadora política castellana. Per desgràcia, nosaltres érem llavors un poble modest, i vam deixar-nos enlluernar. No compenguérem que l'organització de la Confederació catalano-aragonesa contenia un ideal molt més positiu que tots els somnis dels que ens dirigien, ja que podia produir a la nació un bon període de tranquil·la prosperitat: «ideal que podia a més influir en la marxa general de la humanitat civilitzada, empenyent-la cap a la via de la verdadera llibertat, font de vida pels pobles, i salvant-la tal vegada de caure a les urpes de l'autoritarisme, que assoca tot el que besa amb la seva mortífera alenada».

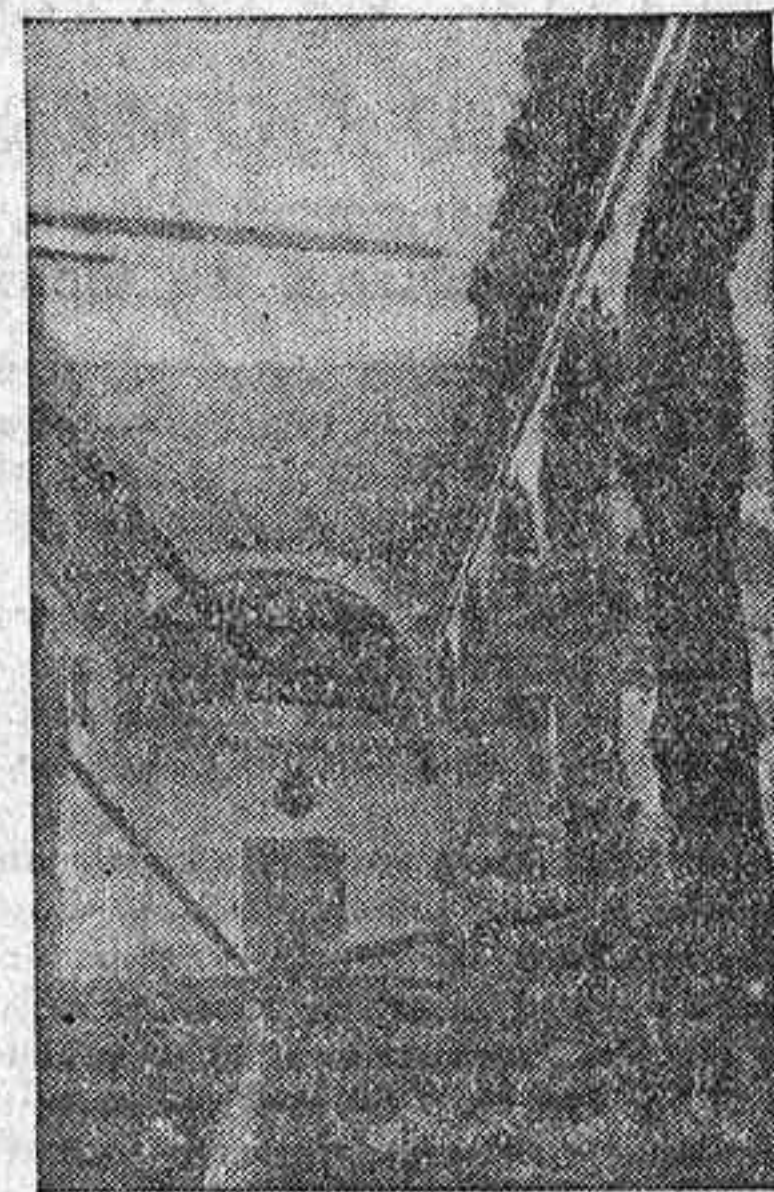
Tota la nostra història — continua Almirall — diu que el caràcter català té per base el positivisme particularista. No hauria realitzat epopeies com la castellana — tot i que ja n'havia realitzat de primer ordre —, però tampoc no hauria deixat mai d'avançar amb pas ferm vers el progrés, si hagués pogut dirigir la política del país. Si l'excés de vida interior ens hagués aconsellat les expedicions llunyanes, hauríem conservat la tradició de veure en elles més aviat font de comerç que no pas instruments de dominació. «Probablement hauríem precedit Anglaterra en el camí d'establir colònies no pel caprici de manar-les, sinó amb el propòsit de convertir-les en pobles autònoms tan bon punt com ho exigís l'estat avançat de llur civilització i cultura».

Si donem un cop d'ull vers el nostre passat, veurem que és gloriós sobretot per les seves institucions de marcat caràcter democràtic: Les Corts Catalanes, la Generalitat, el Consell de Cent, etc. «El nostre temperament era dels més aptes per a la democràcia basada en la llibertat. Com a reflexiu i individualista, apreciava més que tot la independència personal. Igualitari com tots els temperaments latins, i desconfiat per natural, tenia més fe en les institucions que en els homes».

Si haguéssim pogut desenvolupar aquestes condicions del nostre caràcter en els temps moderns — escriu Almirall, i la revolució que estem vivint és, a despit de tot, l'explosió d'unes tals condicions — hauríem constituït un poble modest i actiu que hauria curat molt d'arreglar-se dintre de casa, sense afany d'imposar-se als altres que no s'haguéssin barrejat amb ell. No hauríem probablement admirat el món (que és el que precisament ara estem fent) amb cap d'aquelles convulsions els efectes de les quals són tan intensos com poc dura-

PORTUGUESOS ALS FRONTS FACCIOSOS DE MADRID

Recentment, diversos polítics anglesos de primera categoria, i gran part de la premsa de Londres i Manchester, declararen que Alemanya tenia raó de queixar-se de la insuficiència de matèries primes que sofreix d'ençà que fou venguda, a la Gran Guerra. I proposaren que, en gràcia a la pau del món, hom convoqués una Assemblea Internacional destinada a acordar una nova repartició més equitativa dels productes bàsics de la indústria, que no signifiqués, però, canvis formals de domini.



Raconaven així: «Si Alemanya no té, per exemple, el cautxú i el petroli que necessita, hom li pot assegurar la provisió suficient dels dits articles, per mitjà d'acords comercials i d'arrendaments d'exploració que no representin devolucions de colònies ni nous repartiments efectius de territoris».

Naturalment, disposaven de possessions colonials alienes: les d'Holanda, Bèlgica i Portugal.

Accepta Alemanya aqueixa suggestió? No sembla pas probable. Es veu que des de fa alguns dies, la seva premsa alludeix, amb insistència, els esmentats plans anglesos; però aquestes allusions són, més que altra cosa, maniobres adreçades a reforçar la campanya primitiva. El III Reich, després d'haver ocupat militarment Rònia i declarat inoperants els acords

bles; però en la pràctica hauríem del progrés general, sense voler forçar la seva marxa».

No es pot negar que aquestes paraules del gran polític són de saba ben catalana. El català difícilment hauria fet la revolució si no l'haguéssim provocat de la manera per tots coneguda, les forces més negres de la reacció.

Llegint «Lo Catalanisme», surten a cada pas judicis d'aquesta mena que revelen la profunda visió política que tenia el seu autor de la realitat peninsular. Són com llampecs de predicció, que fan d'ell, sobretot ara que està a punt de triomfar la doctrina federalista, pel seu «insight» cert, el nostre primer gran precursor polític. A qui, d'ací a cinc anys, la nostra nació, dins la Unió de Repúbliques Socialistes Ibèriques, haurà de reconèixer definitivament la seva transcendental influència.

No sabríem acabar sense recomanar, d'una manera molt especial, l'estudi que dedicà recentment a Valentí Almirall, el conegut historiador A. Rovira i Virgili, publicat per l'«Editorial Barcino», en la seva «Col·lecció Popular», número 131. — JOSEP SOL.

de Locarno, exigeix que hom li torni, íntegrament, les possessions africanes, oceàniques i asiàtiques de què fou posseïda l'Alemanya kaiserista pel tractat de Versalles i que, a més a més, en concepte d'indemnització de danys i perjudicis, li'n siguin lliurades d'altres, sense preocupar-se de quins siguin llurs posseïdors actuals.

I bé. Heu-vos aquí que, precisament aquests dies, un falangista passat a les nostres files en un dels fronts madrilenys, ha dit: «Guarnien el sector del qual he fugit, a l'avantguarda, moros, legionaris, italians, alemanys i... portuguesos».

Es la primera vegada que hom sap, d'una manera fidedigna, que hi ha també portuguesos al camp anomenat «nacionalista».

A l'hora que el feixisme internacional amenaça les colònies portugueses de l'Àsia i de l'Àfrica, Oliveira envia o permet que vagin a engrossir les forces del nazisme i del seu aliat de Roma, homes del vell Portugal gloriós.

Fa temps que hom comunicava des de Lisboa que Franco havia obert l'«allistament» a l'esmentada ciutat, a Oporto i en altres poblacions, i que, especulant amb la misèria que sofreix el dissortat poble portuguès, tan digne de millor sort per la seva història magnífica i per les seves virtuts col·lectives, allistava mercenaris sota la prometença d'un sou esplèndid.

Sens dubte, les primeres unitats formades pels dits mercenaris, han arribat ja a Espanya i s'han barrejat a la Babel cosmopolita, que denominem «exercit del nacionalisme espanyol genuí», les ràdios faccioses i els comunicats del Govern de Burgos.

Lluitaran, no com es bateren quan la Gran Guerra, als sectors occidentals d'Armentières i Bethune, els soldats de la República portuguesa, per la causa de la veritat, del dret i de la justícia, sinó contra aqueixes idees mares de la civilització i per la ignorància, la violència, la injustícia i la crueltat. No seran combatents de l'ideal, sinó condotiers moderns. No es podran vanar dels seus actes; se n'hauran d'avergonyar el dia de demà.

Véuen a vessar la sang dels seus germans peninsulars, que no els odien, que senten per ells la fraternitat ibèrica del destí comú. I ho fan a benefici de Govern i països aliats i distants, que si triomfessin sobre l'Espanya veritable i real, s'afanyarien a repetir el despullament i a privar de les esplèndides restes del seu imperi colonial el petit i heroic poble dels Vasco de Gama, els Alburquerque, els Magallanes i els Ataide...

Oliveira, encenat pel fanatisme i la por, lliura Portugal, que té al puny; a Berlín i a Roma. Gira l'esquena a la tradicional aliança britànica. S'indispossa amb les democràcies europees i americanes. Compromet així, d'una manera brutal, la situació exterior de l'Estat...

No li importa pas. Es característica del totalitarisme, tot i blasonar de paladí dels interessos nacionals, sacrificar-ho tot: integritat del territori patri, Història, esdevenidor, riqueses naturals, independència econòmica, a la perpetuació del triomf de la casta o facció de què és verb. Per això Franco promet o lliura les Balears, les Canàries, el Marroc espanyol, Rio de Oro, Fernando Poo, les riqueses mineres d'Espanya a l'àvida cobdícia del Duce i del Führer. Per això Oliveira, quan es parla ja gairebé oficialment d'un nou repartiment universal de matèries primes, antecedent gravíssim del desposseïment de les petites nacions colonials que no es poden defensar, envia a Madrid, o permet que hi vagin, voluntaris de Lusitània, carn de canó i d'aeroplà, de la mateixa manera — el dolor! — que els que vénen del Rif i la Gàrbia...

Societat Espanyola de Carbur Metàlics

Correus: Apartat 190

BARCELONA

Telèfon 73013

Telegr: «Carbur»

Mallorca, 232

CARBUR DE CALCI: Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcobion (Gorunya). OXIGEN 99 % DE PURESA: Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova. ACETILE DISSOLT: Fàbriques a Barcelona, Madrid, Palència i Còrdova. FERRO MANONES I FERRO SILICI. SÒCARRIMAT I SECAT de fils i peces de seda, cotó i altres teixits. CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica. GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, material per a la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

RICI GOLOSO PURGANT DELICIOSO

PURGANT DELICIOSO

LES LLETRES

HISTORIA DE LA LITERATURA CATALANA

LA POESIA D'ANGEL GUIMERA

En escriure un assaig sobre l'obra poètica d'Angel Guimerà, el crític es veu obligat a lamentar que els seus llibres no hagin estat encara recollits en una bella edició d'homenatge (com les de Verdagner i Maragall), amb pròlegs i anotacions dels millors crítics i lírics actuals. Si la respectable quantitat aplegada per a fer-li un monument més o menys espectacular es destinés a fer aquesta edició definitiva de les seves obres completes, la literatura catalana estaria d'enhorabona, i els assagistes veuríem millor, en perspectiva, la grandesa d'Angel Guimerà, el noble poeta clàssico-romàntic més flamejant de la Renaixença de Catalunya. Ell fou, primordialment, un romà tarragoní. L'esperit i la sensibilitat, en ell, eren sempre els instruments passionals d'una íntima força continguda, que és la puixança imperial de l'amor que governa el món. Catalanista integral, patriota per damunt de tot, Angel Guimerà unia el dramàtic amb el to idíl·lic, com en un joc altern de força i de repòs. En les poesies com en les tragèdies, en els drames com en els sàtires, Guimerà interpreta sempre, imaginativament, l'impuls indomable de la ferotgia i la dolcesa, fins al paroxisme trepidant, fins a la puresa gairebé llegendària de tan ingènua. I aquest romà pueril era, també, un almogàver tot d'una peça, un formidable individualista a ultrança, un veritable exemplar de les nostres màximes característiques racials, formant feix, esponerós i flamejant, de qualitats i defectes...

Des de «Galla Placidia» (1879) i les primeres tragèdies renovadores, que el empresaris de l'època — o, els eters empresaris! — rebutjaven per massa literaris i poc interessants («Mar i Cel» dormí, durant llarg temps, en l'oblit d'un calaix d'empresari), fins als darrers esclats lírics dels seus setantacinc anys, Angel Guimerà fou sempre un romà indomable, i, en el sentit racialment catalanès, un imperial sense traves. Jo crec que la part millor de tota la seva obra és el contorn tràgic. Guimerà és el pare de la tragèdia catalana, i restarà per les seves tragèdies, pel «Mar i Cel» sobretot, a desgrat del gust voluble dels públics. El solc cremador que Guimerà obrí en el teatre català, amb la torrentada de flors i lava dels seus hendecassíl·lacs passional, no ha estat encara enfondit per ningú més. La qual cosa no ens estranya, puix que la producció catalana del teatre tràgic és ben minsa i reduïda. El dia que surti el nou gran poeta, sumptuós i pompós, dominador líric de les masses, però acadèmicament, per dir-ho així, dins el seu popularisme fonamental, Guimerà li oferirà, per a continuar-la i perfeccionar-la, tota una noble pauta a refinar i superar.

Dins el Renaixement literari català, sempre en marxa a través dels diversos avatars complementaris, la purpura grandesa romana de Guimerà no ha tingut seguidors. Ell torreja, per dret propi, al mig de la magna primera trilogia, que formen Verdagner, Guimerà i Maragall. És evident que l'obra èpica i lírica de Verdagner i de Maragall ha deixat una mica al marge l'obra dramàtica de Guimerà, segurament degut que aquest fou, sobretot, un home de teatre. D'altra part, l'escena moderna segueix avui camins molt diferents. Les obres tràgiques completes d'Angel Guimerà marquen, ja avui, una fita tradicional. Però jo crec que el dia que sigui organitzat responsablement, amb solvència intel·lectual i amb normalitat estatal, el veritable Teatre Nacional de Catalunya, les altes tragèdies de Guimerà, sobretot les de tema històric i llegendari, seran el model insubstituïble per a construir damunt elles el nostre art escènic noblement tradicional. I és per aquest costat, sobretot, que Guimerà pot ésser ja considerat com un clàssic, amb prerrogatives gairebé il·l·lustrament seculars. Nosaltres, que amb fervor de lírics neòfits havíem parlat amb ell, i que amb tremolor de nerts reverencials estrenyíem la mà balba del patriarca poc abans de baixar a la tomba, veurem sempre com una aurèola sagrada entorn del seu nom tan viril...

L'Angel Guimerà nasqué a Santa Cruz de Tenerife (Illes Canàries) el dia 6 de maig del 1849, i morí a Barcelona, al carrer de Petritxol, el 18 de juliol del 1924, en plena dictadura castellana. El seu pare, Agustí Guimerà, era fill del Vendrell, català de soca i arrel

i la seva mare, Margarida Jorge, era il·lenca. El noi Guimerà vingué a Catalunya, amb els seus pares, quan tenia set anys. La seva infantesa s'escolà entre Barcelona i El Vendrell, car la família passava els hiverns a ciutat i els estius al camp. Fou el Baix Penedès qui plasmà catalanescament, i amb incisiva empremta romana, la sensibilitat i la psicologia del futur gran poeta. Tots els fermentos de l'agre tarragoní vincularen el cor i l'esperit de Guimerà al gran Renaixement literari i polític de la nova Catalunya retrobada. Als catorze anys, l'Angel entrà al Pensionat dels Pares Escolapis de Barcelona, on romangué tres anys, fins que passà al costat del seu pare, delicat de salut, per tal d'ajudar-lo en el negoci dels vins. Aleshores el jove Guimerà començà a fer versos, que llegia als seus amics i mentors Jaume Ramon i Vidales i Francesc Ubach i Vinyeta, *arcades ambo*.

La primera poesia d'Angel Guimerà veié la llum en el setmanari «La Gramalla», en el qual col·laborà sovint. I el 1872, després de la mort del seu pare, vingué a viure definitivament a Barcelona, amb la seva mare. L'any 1875, Guimerà va presentar-se per primera vegada als Jocs Florals de Barcelona, i obtingué un accésit amb el seu «Indíbil i Mandoni». Dos anys després, hi obtenia la Flor Natural amb la poesia «Cleopatra». I l'any 1877, cas únic en la història gloriosa dels venerables Jocs Florals, Guimerà obtingué els tres premis reglamentaris d'una sola vegada, amb els poemes «L'any Mil», «El darrer plant d'En Claris» i «Romiatge», essent nomenat Mestre en Gai Saber. L'Angel Guimerà col·laborà activament a la revista quinzenal literària «La Renaixença», publicant-hi la major part de les seves poesies de joventut. L'any 1872, Guimerà s'encarregà de la direcció del periòdic, que anava convertint-se en el portaveu i en el reer relligador de tot el moviment literari i polític del catalanisme. L'any 1894, el poeta entrà a formar part de la «Jove Catalunya», la primera societat catalanista que sabia què volia i on anava, començant-hi l'Angel Guimerà les seves activitats polítiques. L'any 1895, el jove poeta, ja famós, tronitzà la llengua catalana a l'Ateneu Barcelonès, llegint-hi el seu discurs presidencial en català, fent front a una batalla gloriosa, tractant precisament de la nostra llengua, i obtingué una de les màximes victòries per al nostre patriotisme militant.

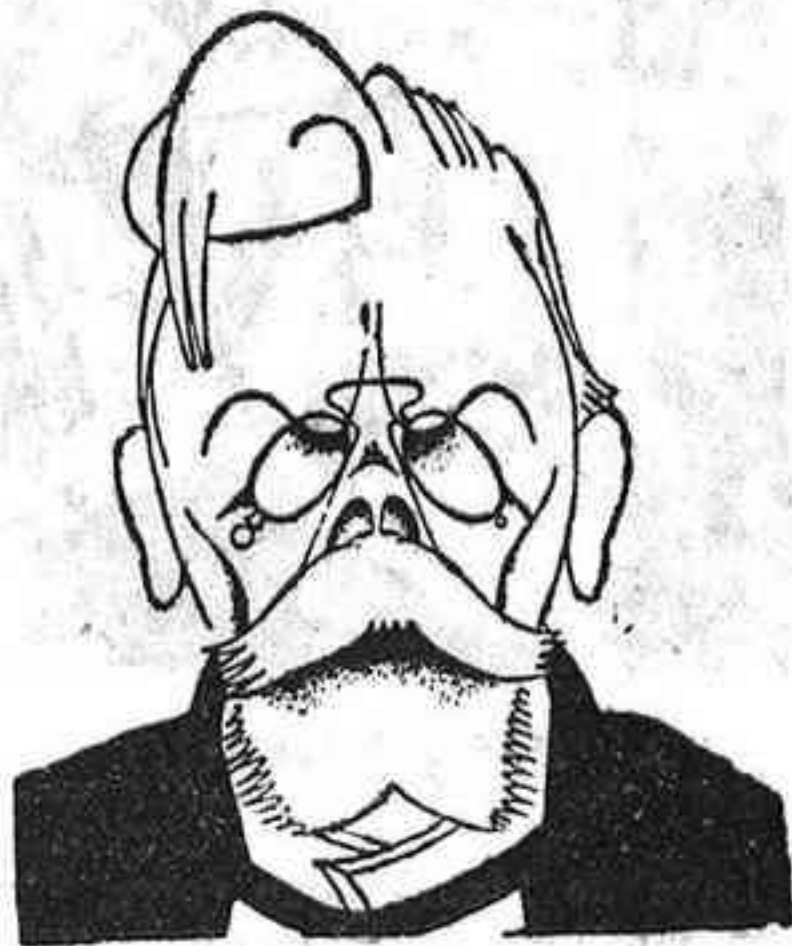
L'Angel Guimerà publicà l'any 1887 el seu primer volum de «Poesies», en edició monumental, il·lustrada per J. L. Pellicer i Andreu Fabrés, i prologada magistralment per Josep Ixart. Trenta-tres anys després, el 1920, i prologat cordialment per Lluís Via, el gran poeta, ja vellard, respectat i honorat per tothom, publicava el segon llibre de «Poesies». L'obra lírica del nostre tràgic màxim, dibuixant una humaníssima corba parabòlica que va de l'objectivisme al subjectivisme, resta closa tota ella en aquests dos volums inoblidables. Poques deuen ésser les composicions disperses que no hagin estat aplegades en aquests dos reculls, i qui els llegeixi hi trobarà totes les summitats de l'obra poètica guimeriana.

Parlar de la poesia d'Angel Guimerà, a Catalunya, i avui, és quelcom molt semblant a parlar de Víctor Hugo a França. La grandesa de l'obra de conjunt no deixa veure les possibles febleses parcials, produïdes més aviat per excés que per defecte, i determinades més per vessament que no pas per manca de matèria. I em plan d'associar aquests dos noms gloriosos, dintre la poètica romàntica, precisament poc després d'haver-se commemorat l'any del cinquantenari de la mort de Víctor Hugo. Car convé tenir ben bé en compte que la lírica romàntica del gran poeta català és un esqueix, genial i personalíssim, a fi de comptes, de la poètica romàntica del gran èpic francès. Un Víctor Hugo passat per la Història de Catalunya: heus ací el nucli principal de la poesia guimeriana. També deriva de Víctor Hugo l'alta tragèdia d'Angel Guimerà. Però en el teatre aquest va documentar-se més profundament, i amb un augment de vigòria harmoniosa, en els drames gegantins de Frederic Schiller.

La poesia de Guimerà, romàntica com a bon producte del seu temps, és la per-

formança d'un habilitíssim versificador, destre com cap altre del seu temps en l'expressió natural i clara, en el retòric cop d'efecte (que sovint, tot i moure's en un pla líric, se li converteix en cop de teatre), en la plasticitat de la imatge, i en la vivacitat del sentiment puríssim. L'Angel Guimerà, dramaturg, quan fa lirisme ens enlluerna amb el color i ens empenya amb el contorn massís i escultoral del pensament. No era, ni molt menys, un intel·lectual. Era, més aviat, un sensual, un intuïtiu, apassionat i rotund, cantellut i una mica primitiu, àdhuc bàrbar, de la imatge i de la paraula. Les grans poesies d'Angel Guimerà, llegides en la nostra infantesa, sobretot les del primer llibre, que són les més autènticament guimerianes, no les podem oblidar mai més. Ell encunyava estrofes, àdhuc versos, com si fossin medalles de bronze. I aquesta és, segurament, la característica més autèntica de la seva racial romanitat...

El sentiment vivíssim de Guimerà té una delicadesa dominadora, per dir-ho



així, que fa dringar màgicament totes les cordes de la lira, des de la tendresa a l'odi, de la passió més ensuperbida a la humilitat més amorosidora — dolç i ferotge, infantil i titànic, pompós i primari, bataller i religiós —, el punyal i la creu tot d'una peça». Si Jacint Verdager és l'home que ens obre totes les portes i el poeta que ens descobreix, a nosaltres, lírics que venim després, tota la riquesa ingent de la catalanesca pedrera verbal, i si Joan Maragall, parquíssim en el lèxic, ens aporta la flama pura, i sobretot purificadora, de l'esperitisme redemptor, la lírica d'Angel Guimerà, beneficiant d'ambdues qualitats renaixentistes, dona el pas endavant que la posa en contacte amb el món més humà de les passions desfermades, fent-la viure, vigorosament, entre la lírica i la dramàtica.

Passen les escoles i les modes. Avui, els catalans d'una certa edat, coneixen com si fos cosa pròpia l'obra poètica del gran Guimerà. Sembla que ben poca cosa pugui ja innovar-se al marge dels seus escrits. I, així no obstant, ens manca encara el gran estudi totalitari d'Angel Guimerà, l'home i l'obra. Els nostres poetes joventuts (per què negar-ho?) el tenen ja com quelcom superat. I així és un error. Una miqüeta d'humilitat potser no resultaria fora de lloc. Car jo veig que, al costat de l'enorme flama passional de Guimerà, les febles llamenqueries de la poesia pura, i les grotesques contorsions de la neurosi sobrerrealista, fan l'efecte de giravolts en el buit, com si fossin l'expressió estèril d'una íntima impotència fonamental. La poètica d'Angel Guimerà és l'obra de tot un home de carn i ossos. Nosaltres, poetes que vivim i produïm sempre pensant en el poble, però no oblidant mai el deure sagrat d'elevant-lo i ennoblir-lo amb els nostres escrits, veiem en la poesia de Guimerà una gegantina estàtua de marbre i bronze, ben digna de servir de fita, líricament i dramàticament, a les rebel·lions i les revolucions de l'hora popular que passa, i que ens empenya a tots...

A. ESCLASANS

GUTENBERG, S. A.

Fàbrica de maquinària per a les Arts Gràfiques

Nàpols, 215 - Telèfon 55723 BARCELONA

CAMISER ESPECIALISTA EXIT EN LA MIDA JAUME I, 14 Telèfon 41635



LLIBRES

Pere Calders: «La Glòria del Doctor Larén»

Encara no fa un any que Pere Calders entusiasmava la crítica de Barcelona amb el seu primer llibre de contes. La sorpresa amb els seus dots inèdits d'home imaginatiu i faceciós.

«La glòria del Doctor Larén» (1) és un conte del mateix estil que predomina en els de «El Primer Arlequí», però amb molta més liargada i una intenció psicològica superior a aquells. Ací Calders emprèn la idea de demostrar un cinisme imat en totes les persones, i per a rebatre-la n'escull dues que havien restat immaculades. Són dues ànimes cànides, les que no fan el mal més que per res perquè no el coneixen. Però quan l'han conegut no l'esquiven. Tampoc no s'hi rebel·len: juguen amb el mal fins a caure dins del pou del cinisme.

Glòria, la noia fina i malaltissa, que només respirava aire esterilitzat, quan revé a la salut l'aprofita per a fugir amb un vividor recollit a casa seva, mentre el seu marit, doctor Larén, es bat al camp de l'honor amb el difamador de la seva dona i company d'aquell altre. El pobre doctor Larén havia après entre el desordre de casa seva i la trista experiència de la vida, el sistema de resignar-se a tot. Acabarà per trobar el seu cas d'allò més interessant i comportarà que el discuteixin mal·lèficament i que l'acohortin amb benevolència. A l'últim podrà les esperances i buscarà la compensació de la desgràcia perquè és un contrast de la sort. I es refiarà de la sort més material i més simple que és la rifa.

Tot això, posat en mans d'un autor exageradament sospesador, hauria pogut esdevenir d'un gran lirisme en la part primera, melangiosa en la contemplació de la desgràcia del pobre metge, o s'hauria convertit, en la part corresponent a les sospites, el duel i el descobriment de la fugida en una tragèdia esferidora. A mans d'en Calders, en canvi, res no es mou fora de l'humor i de la fantasia. Tants de detalls com hi ha a l'obra són reflexos d'aquell enginy fantasiu. En alguna ocasió l'autor diu que li agradaria de portar el seu món enllà del món de les altres persones. Sens dubte hi endevina un seguit d'encisos que nosaltres desconecem. I ens plauria de conèixer-los. Les figures dels contes d'en Calders són d'aquell món. Tenen carn i ossos i fins un fons psíquic que les fa molt estimables. En canvi, passen el temps fent

cabrioles de dites i fets estrambòtics. El novel·lista no pot res contra d'ells. Prou els farà cenyir el pensament sobre un punt i hauran d'anar-hi per força. Però ningú no evitarà que, seriosos com són, passin el temps caçant llargardaixos, que tinguin defectes físics especials, o que, quan se suicidin, el cos penjat del sostre brandi llargament fent ombres xineses sobre els vidres, sincronitzant amb el pèndol del rellotge... Cada plana és plena de detallats d'aquest estil. El fet més greu té en ell mateix una font d'ironia i d'alegria. L'autor es complau a explicar en preferència les onades i els sorolls d'aquestes fonts.

A vegades, encara que ell no s'ho pensi, tot nedant en aquella aigua, s'allunya una mica de la línia traçada, perquè fa explicacions massa llargues sobre personatges o detalls secundaris, o bé perquè allò que ha escrit primer no concorda exactament amb els fets posteriors (com el canvi de salut de Glòria). Però com que el lector se sent seduït al mateix temps per la verbositat de la narració, s'empassa els fulls sense adonar-se'n gaire, àvid de la novetat de la pàgina següent. L'autor es val d'aquesta gràcia seva; al pròleg, digne del llibre que el segueix, ja anuncia que alguns defectes li «apareixen com a subtils ardis literaris». I s'aproxima a l'encert de la suposició, perquè aquests defectes o gràcies són plenament nivellats. Ara m'acudeixen les paraules del crític Palau-Fabre (2) a propòsit del llibre «El Primer Arlequí»: «Convindria l'abreujament dels seus escrits fins al màxim possible», sense que per això haguessin de perdre gens de sentit ni d'intenció, sinó enfortir-la. Fins podria establir-hi algunes petites anècdotes. Però hauria de fer-ho d'una manera justa: que condensés al grau precís cada faccècia i que li ajuntés al mateix temps la valor innegable d'una narració enginyosa des del punt de vista tècnic de l'idioma. Calders no el descarta del tot, i aquest segon llibre ja supera algunes coses del primer. Si insistim és perquè creiem que li ha d'ésser una millora. Una millora que es pot estimular perquè es converteixi en una qualitat parella a les altres que Pere Calders ja té ben acreditades.

OSVALD CARDONA

Febrer 1937.

(1) «Quaderns Literaris».
(2) «La Publicitat» 122-7-36.

Agustí Bartra: «L'oasi perdut»

Una primera obra i un nou escriptor incorporats a les lletres catalanes: «L'oasi perdut», Agustí Bartra.

Els contes aplegats en el breu opuscle, núm. 145 dels «Quaderns Literaris», presenten totes les característiques de la primera producció d'un autor. Agustí Bartra, a través d'aquests primers passos vacilants, mostra, però, unes condicions ben apreciables. No és aventurat dir que amb el temps el novel·lador oferirà obres d'un valor remarcable.

La correcció lingüística i, el que és més important, d'estil, la manca de barroquismes i enfegaments en la frase i en l'expressió, la fina sensibilitat que es manifesta en tot instant, permeten predir-ho. Agustí Bartra presenta, deixatades en els contes recollits amb el títol del que obre el quadern, notables qualitats en potència.

De moment, els seus contes queden massa descriptius, plens de detalls secundaris i poc aprofundits; en general, també, són més narratives que uns contes.

«L'oasi perdut», obra inicial del quadern, és la producció més reeixida; és un veritable conte. Proporcionat, ben construït, de descripció segura — especialment com més endinsats ens trobem en la lectura —, ben escrit, «L'oasi perdut» ens presenta un tipus bo; si bé l'autor n'hauria pogut treure més

partit, el personatge extravagant, de curiosa psicologia portada per la seva infelicitat, hi és retratat enterament a través de l'episodi amb el qual ens el descriu. Tota la poca cosa que és l'ànima d'aquest personatge, queda a la vista del lector, i el desengany que sofreix la seva imaginació fa ressaltar cruelment la seva migradesa espiritual.

La mort de la mare, narració punyent, és impregnada d'un profund sentiment que no cau mai en el sentimentalisme. La descripció creix en intensitat i va donant cada instant més aquell regust amarg de tragèdia profundament viscuda i ben copsada en la transcripció. No és l'originalitat, que no existeix, ni la gràcia del contista, ja que no té res de conte allò que hem de cercar en «La mort de la mare», sinó la visió intensa del moment narrat.

Els altres títols del recull «L'oasi perdut» mostren moments d'enginy i de gràcia i qualitats innegables, però els contes queden massa descriptius i simples. Són indicis d'allò que pot arribar a fer Agustí Bartra; la producció inicial del recull, en canvi, és un primer pas en aquest seu camí del demà, com ho són també els poemes — un d'ells, «Molts», és ja un pas donat ben en ferm — que, esporàdicament, ha publicat fins a la data aquest escriptor nou.

J. ROURE-TORRENT

LES LLETRES

MIRADOR, en retre homenatge a Madrid, propra tomba del feixisme, es complau a reproduir alguns dels poemes romancers fets pels escriptors espanyols posats al servei del poble i de la guerra. Alhora, pose l'obra d'aquests escriptors castellans, entre els quals n'hi ha de primera magnitud, com a exemple als nostres escriptors.

Ningú no estranyarà, doncs, que reproduïm els poemes en la seva llengua original. L'art al servei de la guerra en un moment altament passional, sol presentar truncaments — és natural — dels seus valors; amb la traducció ho accentuariem. Altrament, a casa nostra tothom coneix l'espanyol.

15.º Regimiento!

¡Chavales cetrinos de Cuatro Caminos!
¡Valientes chavales, airosos, marciales, que derrochan sales en su movimiento!
¡Quinto Regimiento!
¡En el patio, todos, con tacto de codos, se forman a miles!
¡Sol de los madriles brilla en sus fusiles y arde el armamento!
¡Quinto Regimiento!
¡Dentro de sus «monos» de azulados tonos son impulso y grito, cuerpo pequeño y un corazoncito que es un monumento!
¡Quinto Regimiento!
¡Con valor y suerte vencerán la muerte!
¡Pero si la Idea pide, en la pelea, que muera... el que sea, morirá contento!
¡Quinto Regimiento!
¡Muchachos cetrinos de Cuatro Caminos!
¡Valientes chavales!
¡Bravos oficiales!
¡Rojos ideales!
¡Y bandera al viento!
¡Quinto Regimiento!
¡Es una milicia que el pueblo acaricia!
¡Las madres y hermanos de los milicianos levantan las manos, mientras un sargento, con bético acento, grita en la campaña!
¡Quinto Regimiento, a salvar a España!
Luis de Tapia

Romance del mulo Mola

El hijo de la gran Mula por Mola vino a las malas. Como no tuvo soldados, los hizo con las sotanas. De lejos el traidor Franco sólo promesas le manda y, tomándole por mulo, le anuncia tropas mulatas. Ya están pidiendo máquinas las tropas de las mejalas. La media luna ya tiene protección de las beatas. ¡Cómo curan sus heridas!
¡Cómo el moro les regala sangrientos ramos de flores, llenos de orejas cortadas!
En mulas van hacia Mola, pidiendo a gritos la paga. Mola los muele con marcos, ya caducos, de Alemania. ¡Fiero moro, te engañaron; te van a engañar; te engañan!
De todas partes por radio llegan las voces cascadas de generales borrachos diciendo botaratadas. Mientras que contra los cuentos que los fascistas levantan, las hoces y los martillos chocan sus verdades claras. Las Milicias van cantando su alegría en la batalla, victoriosas de la muerte que acecha a sus milicianos, siempre poniendo los ojos en donde ponen las balas. Asoma la luz del día

Romancer espanyol de la guerra

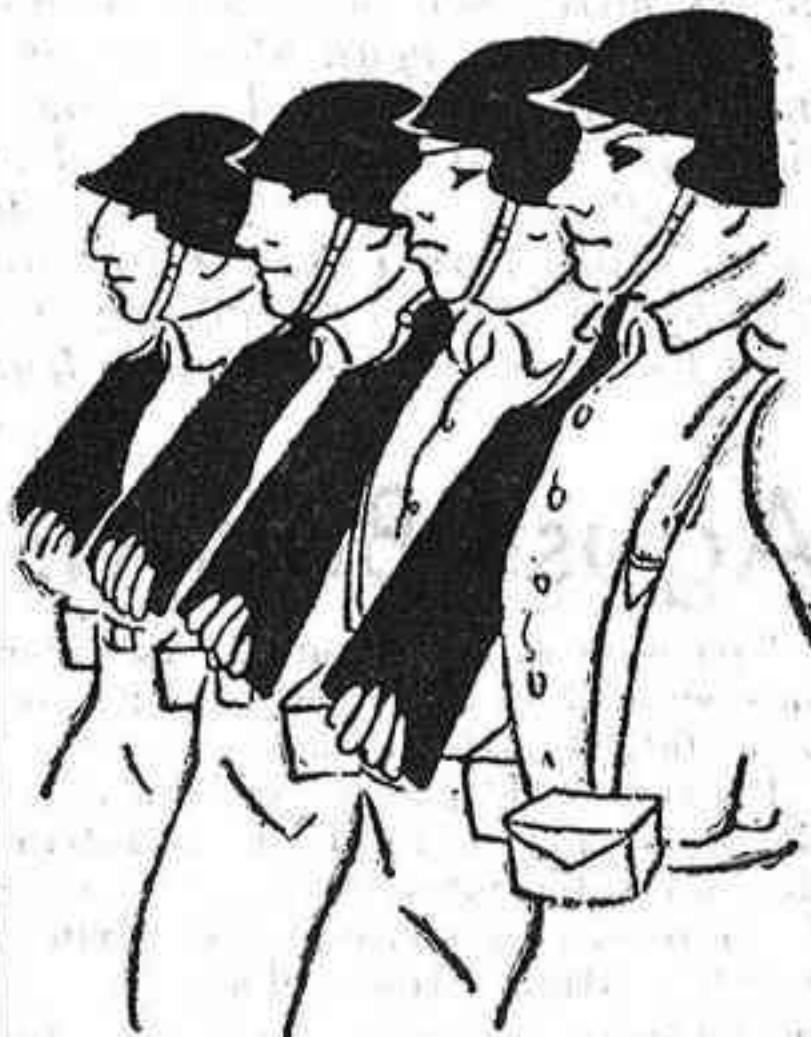
enfrente de Guadarrama, ensangrentando de albores las luces de la esperanza. Al otro lado del monte está la muerte de España.

JOSE BERGAMIN

Defensa de Madrid

Madrid, corazón de España, late con pulso de fiebre. Si ayer la sangre le hervía, hoy con más calor le hierne. Ya nunca podrá dormirse, porque, si Madrid se duerme, querrá despertarse un día y el alba no vendrá a verle. No olvides, Madrid, la guerra; jamás olvides que enfrente los ojos del enemigo te echan miradas de muerte. Rondan por tu cielo halcones que precipitarse quieren sobre tus rojos tejados, tus calles, tu brava gente. Madrid: que nunca se diga, nunca se publique o piense que en el corazón de España la sangre se volvió nieve. Fuentes de valor y hombría las guardas tú donde siempre. Atroces ríos de asombro han de correr de esas fuentes. Que cada barrio, a su hora, si esa mal hora viniere — hora que no vendrá —, sea más que la plaza más fuerte. Los hombres, como castillos; igual que almenas sus frentes, grandes murallas sus brazos, puertas que nadie penetre. Quien al corazón de España quiera asomarse, que llegue. ¡Pronto! Madrid está lejos. Madrid sabe defenderse con uñas, con pies, con codos, con empujones, con dientes, panza arriba, arisco, recto, duro, al pie del agua verde del Tajo, en Navalperal, en Sigüenza, en donde suenen balas y balas que busquen helar su sangre caliente. Madrid, corazón de España, que es de tierra, dentro tiene, si se le escarba, un gran hoyo, profundo, grande, imponente, como un barranco que aguarda... Sólo en él cabe la muerte.

RAFAEL ALBERTI



¡¡¡Milicianos!!!

¡Milicia! Nombre ejemplar que puede a la Patria honrar siendo como debe ser. Siempre es noble un militar cuando cumple su deber. Pero ser esclavizado y, dócil, ser arrojado contra el pueblo en que vivió, puede hacerlo algún soldado, pero un miliciano, no. Y así, cuando se proclama guerra a la furia enemiga, nunca temeroso exclama: «Madre, a marchar se me obliga.» sino: «¡Voy, que el pueblo llama!» «Contra el despotismo alevé voy gustoso a luchar, madre, por lo que más me conmueve: por tus cabellos de nieve, por la sombra de mi padre.

Porque quiero libertar a un pueblo siempre oprimido y de laureles ornar los campos en que he nacido y los techos de mi hogar.

Y así, valiente y ufano, en unión de un pueblo hermano, voy el triunfo a conseguir, y, si llegase a morir, lo haré como miliciano.»

ANTONIO ZOZAYA



5.º Regimiento

Lava de Madrid que corre, lava por barrios enteros; lava de Madrid que vuela, lava por campos y cerros, que al Guadarrama se llega por los caminos ardiendo, donde la negra culebra del fascismo silba al viento; lava que, líquida, corre, ha de trocarse en acero, que el Partido Comunista, cuando en julio ardía el pueblo, para vencer al fascismo fundó el Quinto Regimiento. Cuartel de Francos Rodríguez, solar bajo el sol de fuego, roja iglesia, rojos muros de ladrillos y cemento, filas de obreros se instruyen, filas y filas de acero, a falta de los fusiles, al hombro llevan maderos; a falta de bayonetas, brazos y puños de hierro. En la arena soleada forman las filas de obreros, pasos firmes, roncadas voces, fuertes brazos, ojos fieros. Allí por el horizonte se ven asomar los cerros donde la negra serpiente del fascismo silba al viento. Cuartel de Francos Rodríguez, cuartel bajo el sol de fuego, fuerte solar de cultura, de fuerza del mundo nuevo, en tus arenas ardientes se instruyeron madrileños, se fundió su ira roja para trocarse en acero, que el Partido Comunista formó el Quinto Regimiento.

Batallones los de Thaelmann, batallones los de Acero, brigada de la Victoria, Lister, Galán y Modesto, Benito, Arellano, Heredia, Cortijo y Paolo muertos, vuestra sangre corrió unida por el Quinto Regimiento.

Quinto Regimiento a mares, a soles el Regimiento, por España antifascista, alto, muy alto, el acero, cómo se organiza y lucha con consignas del momento, cómo es cada vez más fuerte el gran Quinto Regimiento; cómo un pueblo ha transformado en muro de firme acero.

¡Gran Regimiento de España, gran regimiento del pueblo, que tu fuerte savia pase contigo al único Ejército! Si esto ocurre, de seguro pronto el fascio será muerto. Que tus hombres organicen el gran Ejército nuevo,

único y libre de España, grande, potente y certero; sólo entonces, como tú, podrá llamarse de acero.

JOSE HERRERA PETERE

Versos del frente

Madrid revolucionario, tú siempre lo has demostrado. ¡El día tan memorable, aquel día Dos de Mayo! ¡Viva la Revolución de todo el proletariado! ¡Los de Asturias, los de Oviedo, los rusos, los madrileños armados, que defienden su Madrid como un solo miliciano! Nosotros, los campesinos, todos, a la voz del mando, gritamos: «¡No pasarán mientras quede un miliciano que luchamos por el pan, por el campo soberano, que nos quiere arrebatarse Mola y Queipo de Llano; pero que no sueñen eso, que lo vayan olvidando!» Nosotros los campesinos todos estamos armados, y gritamos con valor: «¡Que vivan los milicianos, que luchamos por el pan, por un porvenir más sano!» Por eso, cuando pudimos, todos fuimos enrolados. ¡Viva el comandante Lister! ¡Viva el comandante Carlos! ¡Viva el Frente Popular de todo el proletariado, que lucha por la victoria sin sosiego y sin descanso!

Me despido cordialmente de todos los milicianos, y que perdonéis la falta a un campesino cerrado. Si queréis saber quién soy, Francisco Fuentes me llamo.

(Del 2.º Batallón Lister, 3.ª compañía de la Victoria.)



Mira las Milicias, madre...

Homenaje a Enrique de Mesa
¡Te acuerdas, madre, que un día te dije en este lugar:

«Ya se van los quintos, madre, sabe Dios si volverán?» Pues miralos nuevamente, viejos y mozos se van. Mira las Milicias, madre; cantan La Internacional. Ahora van todos unidos; no los llevan, que se van, latiendo sus corazones prendidos en un afán. Mira las Milicias, madre; cantan La Internacional.

No se ven las amapolas en su mano rojear; el rojo ahora lo llevan de estandarte, de ideal, en una hoz y un martillo, símbolos de la libertad.

Mira las Milicias, madre; cantan La Internacional. Saca tu pañuelo rojo que lo vean tremolar, y no tengas miedo, madre, que muy pronto han de tornar. cuando no quede un fascista en el suelo nacional, ni un obispo con trabuco, ni un traidor, ni un general. Mira las Milicias, madre; cantan La Internacional.

No temas por la cosecha, pues, aunque arda el trigo, en esa pira se queman el despotismo ancestral, los vicios y las pasiones del señorito venal y un pasado vergonzoso sin pan y sin libertad, que hallará su sepultura para no resucitar bajo las plantas valientes de esos bravos que se van. Mira las Milicias, madre; cantan La Internacional.

Campesinos andaluces, extremeños sin hogar, hombres del Norte, curtidos por el hierro y el metal; marinos, guardias civiles, fuerzas de Asalto leal van con el pecho inflamado por idéntico ideal a hacer una España grande, sin castas y sin maldad. Mira, madre, cómo surge milagrosa la unidad; éstos sí que son de veras soldados del Ideal: son lo mejor de la Patria, son el pueblo, son la paz. Y mira, madre, la cara rosada de aquel zagal, que tiene luz de mañana como aurora boreal. Le han hecho el abanderado, y con su rojo percal parece la estatua viva de la confraternidad. Si lo matan esas fieras su sangre roja será la antorcha de antifascismo de una nueva Humanidad. Mira las Milicias, madre; cantan La Internacional.

FELIX V. RAMOS

Hans Beimler, comunista, defensor de Madrid

¡Frente Rojo!, dijo el héroe. y cayó en tierra Hans Beimler. Lo oyeron los españoles; lo oyeron sus alemanes, franceses e italianos; lo oyó Madrid; lo oyó el aire; lo oyó, temblando, la bala nacida para matarle.

¡Frente Rojo!, y cayó en tierra castellana, de leales, quien vino desde muy lejos a sembrar aquí su sangre.

¡Frente Rojo! Que lo escuche la Alemania de las cárceles y verdugos que levantan las secas hachas, que caen sobre los cuellos que nunca jamás quisieron doblarse.

¡Frente Rojo! Suene, silbe, cruce como bala, estalle por mar, por tierra, por cielo, por astros, por todas partes, vertiginoso, este grito

— ¡Frente Rojo! — hasta clavarse, profundo, en los corazones que lo quieran, que lo amen, que lo griten — ¡Frente Rojo! — como lo gritó Hans Beimler. Madrid, que tiene memoria, lo gritará hasta quedarse las bocas de sus fusiles secas de tanto gritarle.

¡Frente Rojo! Silba el tren campo de España adelante. Se descubren las aldeas, los pueblos y las ciudades. Entre huertos y jardines, banderas y naranjales, Valencia saluda el cuerpo

¡Frente Rojo! — de Hans Beimler. Los mares de Cataluña, sus viñas, sus olivares, las ramblas de Barcelona

— ¡Frente Rojo! — a verlo salen. ¡París, París! Tus obreros, cantando, en hombros lo traen, llevándolo hacia los barcos, que se llevan a Hans Beimler, ya que su patria alemana caminos no quiere darle. ¡Frente Rojo! Por Moscú, por la Plaza Roja, grandes cortejos y multitudes y cantos van a enterrarle. ¡Frente Rojo! Junto a Lenin, allí tranquilo descansa.

RAFAEL ALBERTI

LA MUSICA

MARXA DE L'EXERCIT POPULAR

The image shows a musical score for a march. It consists of ten systems of music, each with a treble and bass clef staff. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like 'mf', 'meno.f', 'cresc....', and 'ff sempre'. The key signature has one flat (B-flat).

Un dia tràgic la gent més innoble
d'aquesta terra desfeia la pau.
Els vils feixistes dreçats contra el poble
volien fer-lo per sempre esclau.
Vingué la guerra, ferotge i sense treva,
al Nord, al Centre, i al Sud i a Llevant
i arreu d'Espanya s'alçà la gran lleva
dels voluntaris que lluiten cantant.

ENDAVANT!

Amb fúria i disciplina
enfonsarà a l'abisme
el criminal feixisme
l'Exèrcit Popular.

Però nosaltres a més de la glòria
volem la força que dóna la unitat.
Per la total i immediata victòria
com un sol home marxem al combat.
Passa la tropa i el poble l'aclama;
rengles de ferro, fusells rutilants;
l'esguard enlaire dessota la flama
de la bandera que ens fa a tots germans.

ENDAVANT!

Amb fúria i disciplina
enfonsarà a l'abisme
el criminal feixisme
l'Exèrcit Popular.

Sobre les trenta places noves d'educació musical

Com ja havíem anunciat en un número anterior de MIRADOR, el conseller de Cultura de la Generalitat ha acordat crear, per iniciativa del C. E. N. U., trenta places noves de professors d'educació musical als Grups Escolars del C. E. N. U. Aquestes places han estat distribuïdes per parts iguals entre les dues centrals sindicals. Cada Sindicat tindrà facultat per a proveir aquestes quinze places de la manera que cregui més convenient.

La Banda Municipal madrilenya no es dissol

El diari «La Voz» publica una informació parlant d'aquesta Agrupació i afirma que l'Ajuntament no podia atendre al sosteniment de la Banda, per la qual causa la Conselleria de Propaganda i Premsa indicà al Govern la conveniència de subvenir a les seves neces-

sitats. No res més lluny de la realitat. El Municipi madrileny fa front a totes les seves obligacions i mai no ha pensat dissoldre una institució tan íntimament lligada al poble. L'Ajuntament i el Govern han cre-

gut convenient que la Banda donés uns concerts a Llevant i altres poblacions i traslladar d'aquesta manera a aquestes regions l'esperit madrileny, que amb tanta abnegació com energia es defensa en les actuals circumstàncies.

Acaba d'aparèixer una nova edició de

EL IMPERIALISMO

ETAPA SUPERIOR DEL CAPITALISMO

Obra fonamental de **LENIN**
Traduïda de l'última edició de l'Institut Lenin de Moscou

PREU DE L'EXEMPLAR 2 PESSETES

Edicions Europa-Amèrica
APARTAT DE CORREUS 890 - BARCELONA

En el Dia de Madrid

Manolo Gómez, fidel intèrpret del "Romancero Gitano" actuarà a Madrid en l'homenatge a la gloriosa Brigada Internacional

Me porté como quien soy.
Como un gitano legítimo.
La regalé un costurero,
grande, de razo pajizo,
y no quise enamorarme
porque teniendo marido
me dijo que era mozuela
cuando la llevaba al río.

Manolo Gómez acabava d'interpretar amb la seva característica fidelitat, «La casada infiel», de García Lorca. El «Comissariat de la Generalitat» volgué associar-se en el «Dia de Madrid» a l'homenatge que el poble català tributava a la capital d'Espanya, i organitzà la nit del dilluns un recital de poesies a càrrec de Manolo Gómez. Ningú millor que ell per a actuar en un homenatge a Madrid. «El Romancero Gitano», com hom l'anomena, és de Madrid i l'estima com solament els seus fills saben estimar-lo. Per això, en aquest homenatge artístic no podia estar absent la figura del genial recitador, ni tampoc els versos dels poetes del poble com García Lorca, Machado, Alberti.

Com les seves anteriors actuacions, la de dilluns fou, per a Manolo Gómez, un èxit més a afegir als molts que porta obtinguts en la seva carrera artística. Demà marxa a Madrid. A tributar allí homenatge als homes de la gloriosa Brigada Internacional. No hem volgut deixar passar l'oportunitat de conèixer-lo personalment i la nostra amistat amb un amic de Manolo ens ha servit per a l'entrevista. Manolo Gómez és d'aquests artistes que viuen i pensen solament en el seu art. Descoberta la nostra personalitat de periodista, ens ha interrogat inquiet:

—Què tal us ha semblat?

—Magnífic! — li contestem.

Manolo dubta de la sinceritat de les nostres paraules i els seus ulls interroguen novament dient:

—De veritat?

—Sincerament, Gómez — li contestem —. Heu tingut una actuació magnífica.

Els amics envaeixen el seu camerino. Nosaltres quedem que parlar amb ell després.

No triga d'estar al nostre costat. L'acompanyen diversos amics. La conversa gira al voltant de la seva pròxima actuació a Madrid i sobre l'èxit d'aquesta nit. Ho aprofitem per a preguntar-li:

—Quan marxeu a Madrid?

—Demà passat.

—Actuareu en molts festivals?

—No ho sé. Haig d'enllestir-ho allí. El meu viatge el motiva el desig d'homenatjar la gloriosa Brigada Internacional. No m'hi puc quedar gaires dies i tal vegada per això només hi podré donar un recital.

A més, a Madrid — ens diu Manolo Gómez — tinc els meus germans que lluiten al front. Un dels tres ja caigué mort per les bales feixistes; els altres dos continuen al seu lloc. Aprofitaré aquest viatge per a estar uns dies entre ells. És necessari que tots els que no inter-

venim en la lluita directament, fem tot allò que sigui possible per a ajudar la difícil situació del poble madrileny.

—Aquests festivals de Barcelona i Madrid, són benèfics?

—Completament. En l'homenatge a Federico García Lorca, vaig actuar desinteressadament, amb l'únic propòsit de recaptar fons per als hospitals. En el d'avui, per a «El Dia de Madrid», i a la capital d'Espanya amb idèntic fi. Més faria —



ens diu — si em fos possible. Madrid mereix tots els nostres esforços.

—Heu rebut proposicions per actuar a l'estranger?

—Una oferta de Mèxic. Es tractava de donar diversos recitals a base de poesies de García Lorca, exclusivament. Això podia representar molt en la meua carrera artística. Entenc, no obstant, que cap espanyol no ha d'abandonar ara la seva pàtria i no l'he acceptada. Temps hi haurà, no en tinc el menor dubte, de poder donar a conèixer els versos de Federico per tots els recones del món on es parla espanyol.

—Heu actuat com a actor?

—En la companyia de Margarida Xirgu durant tres temporades. Amb major assiduitat que al restant d'Espanya, al Teatre Fontalba de Madrid.

—Treballeu en altres modalitats artístiques, ara?

—Executo els «dobles» de Clark Gable, Chester Morris, Nelson Eddie i d'altres per a la «Metro».

—Heu filmat alguna pel·lícula?

—No. Solament ara per a la «Metro» he compost una sincronització de tres poesies: «La casada infiel», «El crimen fué en Granada» i «Prendimiento de Antoñito el Camborio». S'estrenarà dintre pocs dies a València i probablement després a Barcelona.

El cronista li ha parlat de García Lorca. Manolo Gómez té per al poeta els seus millors elogis. Recordà coses de la seva amistat amb ell. Ens explica també com per no haver de dubtar de la sort de Federico ha fet gestions per mitjà de personalitats estrangeres per tal de conèixer l'exactitud de la seva mort. Ningú no ha aclarit res. Manolo ens parla dels seus anys juvenils. De la seva lluita en aquesta ciutat que ha arribat a estimar tant com el «seu» Madrid i elogia el públic barceloní que sempre ha tingut per a ell moltes atencions. Ens promet que al seu retorn de Madrid ens contarà coses de la capital d'Espanya. Ens acomiadem.

Manolo Gómez portarà al poble madrileny, en el seu viatge, la solidaritat del poble català. I en els seus recitals, aquell que tant estima Barcelona i Madrid, sabrà expressar els sentiments que uneixen aquests dos grans pobles d'Espanya, en els moments actuals units més que mai per a la victòria.

JOSEP PEZUDO

Un festival de música soviètica a París

L'Associació dels Concerts Lamoureux ha donat en el seu últim concert un festival de música soviètica, que ha despertat l'interès més alt en els medis intel·lectuals de París.

El programa portava obres de Prokofiev i de Miakovski. Davant una sala on es veien les personalitats més altes de la República veïna, el Cos diplomàtic, entre el qual figurava el company Potemkin, ambaixador de la U. R. S. S., i el món de les arts i de les lletres, Serge Prokofiev dirigí ell mateix la primera audició d'una de les seves obres més originals, «El tinent Kijé». Es tracta d'una partitura escrita l'any 1938, a Leningrad, destinada a acompanyar el film del mateix títol.

LA VIDA ECONOMICA

TRIBUTACIO PUBLICA

LA MORAL DE L'IMPOST

Tenim la plena sensació que ens trobem en un món nou dins el qual només hauríem de recordar el vell per a combatre qualsevol rebrot que intentés ressorgir. En el món vell existia l'impost, la contribució de la riquesa particular a l'erari públic en totes les formes imaginàries. Per a simplificar l'estudi de la tributació havíem convingut a classificar els impostos en dues categories: directes i indirectes.

Directes i indirectes els que gravaven sobre la riquesa real o personal en forma visible i comptable, per exemple la contribució rústica, urbana i pecuària, l'impost d'utilitats, la patent d'automòbils, etc. Eren indirectes els que gravaven les coses o les feien objecte de monopoli. A Espanya, com a tot arreu, rendien molt més els impostos indirectes que els directes. Els drets de duanes, les rendes de tabacs, de petroli, de llumins, etc., rendien a l'erari públic quantitats enormes que el ciutadà pagava en la forma de comprar l'article amb sobrepreu.

Dèiem els defensors de l'impost directe que aquest gravava la riquesa, mentre que l'impost indirecte castigava una necessitat. I sosteníem, com encara se sosté a tot arreu, que el sistema l'impostos podia ésser un instrument de nivellació econòmica o, si més no, una aproximació a l'equitat en el sosteniment de les càrregues públiques. En concret: si l'impost ha d'existir, ha de tenir una moral i aquesta moral només és possible a través de l'impost directe que grava la possessió de la riquesa i no el valor d'una cosa, objecte de consum o article de necessitat.

Però ara hi ha qui pregunta: ¿ha d'existir l'impost? I mentre s'espera la resposta, l'impost no es paga. Si no es paga, de fet no existeix. Però, ¿és que pot existir? Si se suprimeix gradualment la possessió de la riquesa, ¿on podrà carregar-se l'impost que consideràvem més just, l'impost directe? Si no hi ha propietaris, la propietat no pot tributar. Si no han d'existir utilitats personals que excedeixin la satisfacció de les necessitats ineludibles, l'impost d'utilitats resta extingit. Si no hi ha comerç de valors, de títols o de finques, els drets reals no existeixen. Morta la base tributària, morta l'impost.

La moral de l'impost consisteix en el retorn a la col·lectivitat d'una part del benefici rebut. Si l'Estat garanteix el gaudi de la propietat personal, just és que la propietat tributi; si l'Estat consent la percepció de beneficis sense limitació, just és que una part d'aquests beneficis vagin a l'Estat en forma d'impost; si l'Estat legalitza i legitima la transferència de dominis, just és que es carreguin uns drets reals que avalin aquestes operacions. La base de l'impost és la moral de l'impost. Desapareix l'una, desapareix l'altra.

CONFUSIONISMES

El que acabem de dir sembla prou senzill i clar perquè ho entengui tot hom. Sembla, però, que en el Govern de Catalunya hi ha qui veu les coses d'altra manera. El Decret d'Agricultura del 5 de gener passat n'és una prova. Sembla que un Decret declarant la nul·litat d'uns contractes corresponria a Justícia i que la determinació dels contribuents correspon a Finances. Però és Agricultura la que assenta el criteri de la nul·litat de contractes fets d'acord amb les lleis subsistents i de més a més determina que la contribució la pagaran els usuaris de les terres, sense, però, que això els doni cap dret de domini sobre aquestes terres.

Quelcom de semblant passa amb el Decret número 41 del que podríem anomenar el *corpus* ordenador de les finances de la Generalitat publicat en el número extraordinari del Diari Oficial del 18 de gener. Ací no hi ha problema de jurisdicció o de competència, però hi ha, al nostre entendre, una visió excessivament simple del que és la regulació d'un tribut complex i de vella tradició com és la contribució territorial.

No creiem arriscada la profecia que, en virtut d'aquestes disposicions, la Generalitat es trobarà pràcticament sense la percepció de la contribució rústica i pecuària. L'essència de la propietat és la percepció de la contribució rústica i cía del tribut és el gaudi de la propietat. Per bé que en els decrets esmentats no es nega el dret a la propietat, les garanties d'aquest dret desapareixen. No cal dir si desapareixeran les obligacions! Qualsevol que tingui algun coneixement de la matèria no es farà il·lusions. Si es poden fer els repartiments de la contribució tal com disposa l'esmentat Decret número 41 — cosa més que dub-

tosa — les úniques quotes que cobrarà l'administració seran les d'aquelles terres la propietat de les quals no hagi estat discutida o alterada. De totes les altres no se'n cobrarà res absolutament.

Les conseqüències no s'aturen ací. Si tota la propietat està en litigi no hi ha transaccions ni transferències possibles. No hi ha, doncs, impostos de drets reals. Però de més a més, no hi ha utilitat per aquest concepte, ni hi ha impost sobre la renda. Resten així mateix en suspens les càrregues, servituds i recàrrecs de tota mena que suportava la propietat territorial, sense que, de moment, existeixi substitució ni compensació aparent.

POSSIBLES SOLUCIONS

Denunciar mals i no proposar remeis és feina negativa que no ens escarria ni acceptem. Si es tracta de passar temps i anar tirant, ningú no necessita el nostre consell ni el nostre comentari. Si es tracta de sostenir un Estat que representi més o menys autènticament la col·lectivitat i aquest Estat necessita nodrir-se d'impostos, convé examinar la moral d'aquests impostos, la base de tributació sense la qual l'impost no pot subsistir.

Ací no tractem a fons problemes jurídics ni qüestions socials, sinó simplement matèries econòmiques. Però no podem prescindir d'aquesta premissa: la propietat és legal o no ho és. Si ho és, no ha d'ésser fonamentalment discutida i ha de gaudir de les garanties de la llei i acceptar i complir amb les obligacions que se li imposen. Si no ho és, s'ha de dir clar, s'ha d'exterminar i no s'ha d'esperar que pagui tributs, car fóra tant com exigir tribut al joc, a la prostitució, al contraban i altres activitats il·lícites.

Per a un socialista el dilema no existeix. La propietat individual que excedeix l'habitatge familiar, els objectes d'ús personal i la satisfacció de les necessitats ineludibles, no pot ésser consentida. Aleshores l'ordre d'obligacions i drets envers la comunitat no té res a veure amb el gaudi de béns i amb el pagament d'impostos i gabelles *ancien régime*. La propietat és comuna, la producció és comuna, la riquesa és comuna i la comunitat no viu d'aportacions i detraccions de les hisendes privades, sinó que viu de la seva pròpia economia i de l'ordenació de la pròpia riquesa. Desapareix, per consegüent, el concepte de tribut, d'impost, de contribució, de renda, etc., etc.

Però l'Estat és socialista o no ho és. Si no ho és, pot regular les formes de propietat individual, limitant-la, condicionant-la, i fixar drets i obligacions en cada cas. El que no pot fer, és semblar confusionistes i deixar en entredit tot el sistema de drets i obligacions inherents al concepte de propietat privada. Tampoc no pot dir en termes generals qui han d'ésser els propietaris, car aquesta condició no pot anar unida a cap personalitat determinada, ni tan sols a la del conreador. Des del triomf de la *Charta magna* — fa més de set-cents anys — resta incorporat a les conquestes de la civilització el principi que els drets i obligacions són universals, són de tots, i cap particularitat humana i menys cap condició professional no pot ésser objecte de privilegi ni establir una constitució de casta.

Es molt probable que tots estiguem d'acord a creure que caminem vers la socialització i que l'únic que deturi els governants és la por de caure massa precipitadament en una solució totalitària. No compartim aquest temor i àdhuc desposseint-nos de sectarismes. de prejudicis votariem per la socialització immediata per a evitar transicions lentes i doloroses. Però si la socialització no ha d'ésser, o ha d'ésser diferida, clarament, obertament, el governant ha de proclamar la seva adhesió als principis establerts, respectar els drets reconeguts per les lleis i exigir l'exacció de tribut sense els quals l'Estat camina ràpidament a la seva fallida.

Repetim: la moral de l'impost és la seva base jurídic-social. Morta la base, morta l'impost. Si es vol conservar l'impost, els decrets regulant l'exacció han d'anar precedits de les disposicions que garanteixin el gaudi de la cosa. Si això no pot ésser, l'hora de la socialització ha arribat i tota la legislació sobre contribucions i impostos és literatura medieval i un exponent d'extemporaneïtat i d'impotència.

M. SERRA I MORET

Llegiu cada divendres
LA CORRESPONDENCIA
INTERNACIONAL

El Japó està en guerra amb els Estats Units

(Ve de la pàg. 4.)

una botella de sake perquè té un valor econòmic futur. Ambdues actituds revelen l'abisme insondable que separa l'Àsia de l'Amèrica.

Un camperol, diu el despatx de «Sun», s'alegra extraordinàriament quan vingué la seva filla de vint anys per mil pens, o sigui, uns 290 pesos al tipus actual de canvi. El mateix camperol, vell i aclaparat de treball, amenaçat de morir de fam, discutint la venda de la seva filla de 16 anys — la seva filla més jove i la menor de totes — serà feliç si aconsegueix per ella 800 yens.

D'un sol districte anaren a les fàbriques 17.000 noies. Algunes d'elles teixeixen els mateixos mocadors, els mateixos cobrellits, que compren tan barats. Regularment, les noies venudes al peonatge d'aquesta manera romanen a poder de llurs amos de tres a sis anys.

Avui la competència del treball camperol japonès i de les noies-peons amenaça amb l'extinció importants rames de la indústria cotonera dels Estats Units. La indústria del cotó és la que més treballadors industrials empra als Estats Units; normalment es dona feina a 450.000 obrers en la indústria tèxtil que més alts jornals paga en el món. Més de 12.000.000 de persones es guanyen la vida amb el cotó, la distribució i la manufactura del cotó. Si un grup gran entre aquests milions és empobrit, això afectarà tots els ciutadans dels Estats Units, i augmentarà, més enllà de la fallida, la càrrega de l'alleujament que caldrà proporcionar.

L'any 1925 les nostres importacions de tela de cotó blanquejada japonesa eren insignificants: solament de 266.789 iardes quadrades. El gener, febrer i març de 1936 ascendí a 18 milions de iardes quadrades; i en el període de cinc mesos fins al maig inclusivament, a 28 milions de iardes quadrades. Mantinguda a aquesta proporció, la importació total per a l'any igualaria el 48 per cent de la producció domèstica de teles comparables. La importació de mocadors del Japó el 1935 anota un augment de 4.500 per cent sobre el 1933. A la proporció establerta durant el primer trimestre d'aquest any, l'augment per al 1936 serà de prop de 8 mil per cent.

Podem fer front a la competència d'Europa i protegir-nos contra ella amb un aranzel raonable. A més, els europeus no solament ens venen teles, sinó també idees. El Japó només ens pot oferir que imitacions dels nostres propis articles: el producte de les seves llargues hores de treball, les seves minimes despeses i la seva barata mà d'obra asiàtica, que, juntament amb la moderna maquinària automàtica, capturaran tots els mercats tèxtils del món que s'exposin als seus atacs.

En la petita aldea de Turner, Maine, hi havia una fàbrica, que feia pelfes i que emprava 150 persones amb una nòmina de 2.000 dòlars setmanals: el modus vivendi de tota la comunitat. Avui aquesta aldea està pràcticament en bancarrota.

Un grup de sagaços exploradors comercials japonesos vingué a Nord-Amèrica. Compraren mostres de les millors pelfes de Turner que trobaren. Pocs mesos després hàbils imitacions japoneses aparegueren a les nostres tendes mixtes de departaments. En una investigació resultant, els funcionaris del govern descobriren que els jornals pagats al Japó a les dones i nens en la indústria de pelfa eren de dos a set centaus diaris.

Turner no podia competir amb el Japó. I Turner s'hagué de rendir i deixar el negoci!

En una aldea de New Hampshire cent persones que treballaven en la indústria de tela per a mocadors perdren llur treball per la competència japonesa. Representaven la diferència local entre pobresa i prosperitat. El Teler Butler a New Bedford, Massachusetts, es veié obligat a deixar sense treball 850 persones. Fou amb el cor afeblat que l'administració pública aquest avís:

«Quan les actuals comandes s'executin, aquest teler es tancarà, degut a la superproducció i a la competència japonesa en el mercat general. Els preus han baixat gairebé en un 20 per cent en seixanta dies, la qual cosa fa impossible fabricar sense pèrdua.»

El Teler Butler, que fabricava articles fins de cotó, fou el tercer teler

LA CIENCIA ECONOMICA I LES CLASSES SOCIALS

Segons les èpoques, els climes, les riqueses del sòl i subsòl i les aptituds tècniques de les poblacions, la vida econòmica del gènere humà revesteix les formes més variades.

Quan l'esperit humà s'aplica a estudiar i a estudiar aquestes formes de la vida econòmica i a examinar les repercussions dels diferents actes dels quals és feta la vida econòmica, assistim al naixement de la ciència econòmica (o economia política).

Tots els fets que observem, en economia com en tota altra matèria, són susceptibles d'interpretacions variades i de vegades contradictòries. A falta de la veritat absoluta, de la qual cap ciència no pot prevaldre's fins avui, hom s'ha d'accontentar amb la veritat relativa.

No és, doncs, d'estranyar que aquestes diferents interpretacions dels fets econòmics es cristallitzin en doctrines que s'afrenten, de les quals algunes són ràpidament rebutjades i oblidades, mentre que d'altres han deixat senyals profunds fins als nostres dies.

Més que cap altra ciència, la ciència econòmica ha sofert les sotragades de les lluites socials. És en l'activitat econòmica que xoquen de la manera més dura els interessos de les diferents classes que componen la societat.

Que es digui capitalista o proletari, es veu de la mateixa manera l'aparició d'un cometa o com es desclou una flor (1).

La visió dels fenòmens econòmics, però, és molt diferent, segons si hom es troba al cim o a la base de la piràmide social. El capitalista els veu d'una altra manera que l'assalariat; el senyor feudal, d'una altra manera que el servent; l'amo, d'una altra manera que l'esclau; tot, igual com a la caserna, es reflecteix diferentment en el cervell dels graduats que en el dels simples soldats.

Les doctrines econòmiques tradueixen, doncs, sempre:

Primer. L'estructura general, econòmica i social d'una època determinada;

Segon. Els interessos d'algunes classes socials.

Quan una doctrina surt del cervell d'un savi desinteressat i estranger a les lluites socials, permet de saber sen-

se dificultat, a quin punt de la piràmide social aquest savi ha instal·lat el seu observatori. És d'aquesta manera que els pensadors més profunds i més nobles de l'antigor admetien i aprovaven l'esclavatge.

A més, fins i tot les doctrines concebudes en les intencions més pures, esdevenien ràpidament, moltes vegades contra la voluntat de llurs autors, unes armes entre les mans de la classe als interessos de les quals responien millor.

I, res és més veritat que tota doctrina econòmica que es prova d'aplicar pràcticament amenaça immediatament determinats interessos i n'afavoreix d'altres. Com en tota altra ciència, es distingeixen en la ciència econòmica, dues branques: la ciència pura i la ciència aplicada; la primera dedicada a les investigacions teòriques, la segona s'esforça d'utilitzar pràcticament els resultats als quals ha arribat la primera.

Fins i tot si la investigació teòrica pogués ésser completament apartada de la lluita de classes, la ciència econòmica aplicada (o política econòmica), esdevindria l'instrument per excel·lència de les lluites socials, no pot per ella mateixa, elevar-se per damunt d'aquestes lluites.

D'ací ve la paradoxa que l'ensenyament oficial prodiga una «ciència» econòmica, tota la inanitat de la qual prové de la impotència total dels múltiples remeis capitalistes donats a la crisi; una «ciència» que sembla l'alquímia de l'edat mitjana, mentre que la veritable ciència econòmica que aporta una anàlisi exacta i unes solucions clares, és expulsada d'aquest ensenyament.

I, no obstant, aquesta ciència és indispensable als constructors de la nova societat els contorns de la qual ja emergeixen del caos capitalista. No podent-la trobar en l'ensenyament oficial, la classe obrera s'ha de donar compte, una vegada més, que «l'emancipació dels treballadors solament pot ésser obra dels treballadors mateixos», i cercar aquest ensenyament en els instituts creats a aquest efecte per les seves pròpies organitzacions.

LUCIEN LAURAT

(1) Això no ha privat les ciències naturals de sofrir, a determinades èpoques, l'assalt dels potents interessos socials (senyors feudals i papat).

que tancà a New Bedford, en tres mesos!

La branca de les xaxes de pescar de la indústria de cotó nord-americana, important en la pau i més important en la guerra, és destruïda per la competència japonesa.

Aquestes només són unes quantes de les baixes de menor importància, les víctimes de les primeres poques escaramusses de la gran guerra iniciada pel Japó en un esforç per a conquerir solament un mercat. Els productes químics, els efectes de cautxú, les cambres, els articles de cuina, els llapis mecànics, els trempaplomes, les bombetes elèctriques, i innumbrables altres articles representen altres punts d'atac. A mesura que l'agressió triomfa, planta darrera planta tancarà i creixerà l'exèrcit dels parats.

Es cert que mentre tant el Japó ens compra milions de dòlars de cotó. Però a mesura que el preu del cotó (en resposta a diverses mesures oficials) puja, el Japó redueix les seves compres. Els nipons mesclen el cotó americà amb el producte més barat de l'Índia i altres països. Desafiant l'esperit de la Doctrina de Monroe, els japonesos colonitzen grans extensions de terra al Brasil per a sembrar camps de cotó propis. Ishida mateix ho testimonià: «El Brasil, degut als efectes de l'AAA als Estats Units, està mostrant un notable progrés a augmentar la seva collita de cotó»; i afegí que «els filadors japonesos desenvoluparen l'art de mesclar un tipus de cotó amb un altre — i la substitució d'un per un altre — quan els preus relatius fan profitoses aquestes substitucions.»

Per sort hi ha diversos mitjans per a combatre l'invasor. Un d'ells és fer complir tant l'esperit com la lletra de la llei d'exclusió dels japonesos: inter-

pretar aquesta llei com si prohibís l'entrada al producte de la mà d'obra barata japonesa, així com al mateix japonès. El Japó no pot expressar ressentiment per això des del punt de vista del prestigi. D'aquesta manera podríem posar en pràctica un embargament complet contra la competència del treball camperol japonès, però preferiblement podríem establir quotes que limitessin amb rigidesa la influència dels productes nipons. Una simple murala aranzelària no proporciona protecció.

Però els nostres agricultors poden dir: «El Japó cessarà de comprar-nos el nostre cotó si limitem les seves exportacions al nostre país». Per sort tenim una poderosa arma de represàlia. Nosaltres comprem prop del 85 per cent de la seva seda crua. Posar terme a la compra de seda seria un cop mortal per al Japó. El nostre cotó per la seva seda és una permuta justa; les nostres necessitats per les seves necessitats. Després d'això hi ha un altre camí.

Que el Japó vengui els seus productes tèxtils barats als països on no es produeixen tèxtils i ens pagui amb el producte d'aquests països. Podem acceptar café de Java i del Brasil, cautxú de Malàsia, oli de tung de la Xina, fruites de l'Amèrica Central, etc. Aquests són productes que necessitem i que no competeixen amb els nostres. Ni la seva importació augmentaria els nostres sense feina, ni amenaçaria els tipus de jornals nord-americans, o afectaria adversament al benestar econòmic del nostre poble.

Si el Japó vol la pau comercial — la millor garantia contra la guerra — amb els Estats Units, hauria de prendre aquest camí.

DONALD COMER



TALLER DE FOTOGRAVAT
COLLECTIVITZAT

ANTONI MARTÍ

AVINYÓ, 19, PRAL. TELÈF. 17047

Un fugitiu de Galícia ens conta la seva odissea per terres de Portugal

Potser una de les relacions més interessants de totes les que fins ara s'han donat a la publicitat és aquesta que un jove galleg arribat a València ha fet sobre la manera d'actuar de les autoritats portugueses envers els espanyols

companys no disposaven de cap armament, puix que a penes si hi havia entre ells quatre o cinc que posseïen escopetes velles, i en vista d'això, decidírem realitzar l'atac a Verin amb dinamita.



Heizis a la causa de la República i del poble.

El testimoni d'aquest evadit de Galícia, que hagué de passar la frontera portuguesa per a lliurar-se de la persecució dels facciosos, ve a refermar una vegada més la completa compenetració existent entre el Govern feixista de Portugal i la facció que ha portat Espanya a la més cruenta de les guerres civils que registra el món civilitzat.

I diem «entre el Govern feixista», perquè el poble de Portugal, el vertader poble, el que sofreix sota la dictadura oprobiosa d'Oliveira Salazar, està al costat del proletariat espanyol, prest a prestar-li tot el seu ajut.

Prova d'això és que des del 19 de juliol existeixen a Portugal més de deu mil detinguts, sospitosos d'esquerranisme, i diàriament és empresonada tota persona que pogués denunciar l'auxili prestat per Oliveira Salazar als facciosos espanyols.

Natural de Verin, una de les petites ciutats gallegues on més arrelat estava el sentiment republicà, el jove guerriller que anà fent la guerra de guerrilles per les muntanyes de Galícia durant més de tres mesos, explica emocionat els incidents que hagué de sofrir fins a veure's salvat de les urpes de l'enemic.

—Verin, estigué els quatre primers dies del moviment, dominat per nosaltres. La població és, en llur immensa majoria, republicana — diu — i en esclatar la sublevació romangué fidel al Govern legítim. Però, quatre dies després, per sorpresa, la guàrdia civil d'aquell destacament, que obligà a sumar-se a la sublevació els carrabiners, s'apoderà de la ciutat.

En vista d'això, un altre company que ha mort ja en el camp de batalla, i jo, decidírem pujar cap a la muntanya per tal d'avisar els obrers que treballaven en la construcció de la línia fèrria del ferrocarril La Corunya-Zamora per aixecar llur ànim a favor de la República i caure després sobre Verin per arrabassar-lo als facciosos. Els meus

Com que tardàrem alguns dies a organitzar-nos, quan atacàrem la població, els facciosos ja sabien els nostres propòsits, i a l'efecte de defensar la ciutat havien baixat des d'Orense forces que ens reberen amb intens foc de metralladores, morters i fuselleria. No fou possible realitzar el nostre intent i llavors ens dividírem en diverses partides per les muntanyes per a fer la guerra de guerrilles. Jo vaig estar lluitant fins el dia primer d'octubre, que em van ferir a la cama dreta, i vaig haver de fugir del camp de batalla per la frontera de Portugal. Vaig passar al país veí, ferit i em vaig lliurar a les autoritats de Chaves, les quals ordenaren el meu immediat ingrés al fort d'aquella població.

Així que ens lliuràrem a les autoritats portugueses, ens demanaren la filiació política a tots els que per diversos indrets ens havíem evadit de Galícia, però, com que jo sabia que tots els que érem esquerrans érem lliurats a la frontera d'Extremadura als facciosos, vaig declarar que no pertanyia a cap sector polític. L'estratagema no em serví per a res, per tal com ells preguntaven telegràficament al cònsol de Portugal a Verin quina classe de persona era jo, i el cònsol contestà amb la paraula de sempre, amb el denominador comú de «és un comunista perillós», i no féu falta més. El governador de Chaves vingué al tort i em digué: «Vós m'heu enganyat; vós sou un comunista d'acció i els espanyols que són com vós, no són espanyols. Són russos, i és necessari exterminar-los. O desapareixeu vosaltres, o desapareixem nosaltres els feixistes. I prepareu-vos tots els que ara us trobeu al fort, perquè a la nit us lliurarem a la frontera als falangistes.

Davant el temor d'ésser lliurats a les urpes de les hordes feixistes, els divuit companys que estàvem allí decidírem posar un telegrama a l'ambaixador d'Espanya a Portugal, Sánchez Albornoz, sollicitant la seva intervenció per tal que no fóssim internats a Espanya per la frontera extremenya. Escrivem

LES CRIMINALS ACTIVITATS DE LES FORCES FEIXISTES A LA RIOJA

Una de les províncies dominades pels rebels i de la qual menys notícies hi havia, era la de Logronyo. Informes fidedignes recentment recollits permeten afirmar que la bestialtat feixista ha arribat, a la Rioja, a extrems inversemblants.

El 18 de juliol del 1936, a les deu del matí, hom tingué coneixement a Logronyo de l'aixecament militar del Marroc. El Front Popular i els elements sindicals anaren en manifestació al Govern civil. El mateix dia, a les set de la tarda, hom sabé que la guarnició de Logronyo s'unia als rebels. Aleshores els obrers sollicitaren del governador armes per tal d'impedir el triomf dels facciosos i mantingueren aquesta actitud fins a les quatre de la matinalda del 19, hora en la qual es retirà tothom, sense haver obtingut les armes sollicitades.

A les deu del matí d'aquell dia, el 12 Regiment d'Artilleria, de guarnició a la capital, declarà l'estat de guerra, i la tropa patrullava pels carrers, juntament amb requetés i feixistes. Els sublevats disparaven llurs armes, per tal d'estemordir la gent, i s'apoderaren de Ràdio Rioja a un quart d'onze. A la Caserna d'Artilleria es formaren milícies feixistes i es constituí una columna que marxà a Calahorra, on no trobà gairebé resistència. No s'esdevingué el mateix a Alfaro, on foren rebutjats per dues vegades. La columna era comandada pel tinent coronel Garcia Ezcàmez, i el seu pla era arribar a Madrid per Somosierra.

Tot i haver-se apoderat de la província de Logronyo, a excepció d'Alfaro, sense haver disparat més trets que els destinats a impressionar la gent, hom començà des del primer dia a detenir persones de tendència esquerrana, les més significades de les quals foren portades a Pamplona. Per a l'empresonament dels detinguts, calgué habilitar l'Escola d'Arts i Oficis, i el Frontó Beti-Jai.

Al cap de pocs dies, hom traslladà altra vegada a Logronyo els més significats esquerrans de la capital, on foren afusellats. Entre ells figuraven: Herce, cap de la Policia Urbana; Basili Gurea, alcalde; Ulecia, cap de serenos, i Bernal, delegat del Front Popular. A partir d'aquella data, tots els dies, sense interrupció, hom trobava a les carreteres immediates a Logronyo grups de cadàvers de presos polítics, que hom havia tret la nit anterior de la presó. Hom assassinava, diàriament, de trenta a quaranta presos.

Cosa idèntica que a la capital, s'esdevenia als pobles, on hom assassinava per venjances personals. Generalment, els creditors eren blanc d'aquestes venjances.

Emili Belloc, actual governador civil de Logronyo, ha estat el principal botxí. L'auxiliava en la seva tasca si-

nistra Joaquim Puro i Escolda, carlí, capità d'artilleria retirat, així com també altres capitans de la mateixa arma. Persones de molta influència pel seu dretisme que s'interessaven per algun dissortat, no aconseguien res davant d'aquestes hienes.

Un dels camillers de la Creu Roja, que anava en una camioneta — camioneta cèlebre per haver estat dedicada a transportar carn per als «Embotits Sancha» — cometé la indiscreció de xifrar en públic el nombre de cadàvers, i solament per això foren assassinats sense compassió tots els camillers. Gairebé totes les víctimes moren amb entesa. Alguns esbronquen els seus botxins i els avergonyeixen de llur paper. Aleshores, abans de disparar, hom colpeja amb vits de bou i amb les culates dels fusells les persones que van a ésser executades. A Agoncillo, hom matà un regidor a fuetades. Hom el deixà moribund a la carretera d'Alfaro, on romangué en estat agònic per espai de tres dies; tot per una venjança personal.

Calahorra i Alfaro han estat les poblacions més terriblement castigades per la barbàrie feixista. A Aulsejo hom ha afusellat quaranta veïns; a Pradejón, cent; a Mendàvia (Navarra), cent seixanta; a Lodosa (Navarra), quatre-cents; a Sartaguda, vuitanta; a Calahorra, quatre-cents cinquanta; a Alfaro, tres-cents; a Ortigosa, cinquanta; a Villamediana, setanta; a Lardero, quaranta; a La Viguera, trenta; a Nalda, vint; a Agoncillo, vint-i-cinc; a Navarrete, vint... El total d'assassinats, solament a la província de Logronyo, es xifra en set mil, i els afusellaments continuen fins el dia de la data. Als pobles hom implantà una contribució extraordinària de guerra. La riquesa imposable fou gravada, per a les dretes, amb el tres per cent; per a les persones que en les eleccions de febrer no votaren, el vuit per cent, i per a les famílies d'esquerra que subsisteixen, el quinze per cent. I s'ha donat el cas lògic que les quantitats exorbitants que han correspost als con-

tribuents del quinze per cent, no les tenien, i hom les ha hagut de cercar precipitadament per tal de salvar la vida. A més a més, han estat imposades multes quantioses, que han estat cobrades immediatament i per persones que no donaven compte a ningú de semblants cobraments i ni tan sols n'estenien rebut. Tots els béns de persones d'esquerra han estat incautats, per la qual cosa s'han quedat a la indigència moltes persones. Auxilià econòmicament els fills i les vídues dels assassinats constitueix un greu delict. Els comerciants opten per exhaurir les existències a l'efecte de convertir-les en diner, i no realitzen compres. Els obrers no treballen per manca de matèries primes, i l'atur forçós és anginosós, a desgrat d'haver suprimit tants treballadors... La sembra es verificà amb moltes dificultats, per haver estat confiscat el bestiar dels pagesos i destinat al transport de material de guerra. Estan exhaurits els recursos econòmics dels pagesos, pel fet d'haver-los arrencat el diner mitjançant subscripcions foroses i repartiments extraordinaris.

La política seguida envers els ciutadans indiferents, que mai no s'havien ficat en res, ha estat la d'encomanar-los alguna missió o treball. Per mitjà de la premsa hom requereix les persones que queden en situació expectant a prendre part activa en el moviment, i hom les amenaça amb paraules dures. A desgrat d'allò que hom vol exterioritzar, l'estat d'esperit dels facciosos és pessimista. Allí no treballa ningú; l'única obsessió és la guerra. Hi ha una gran pugna entre requetés i falangistes, que s'odien a mort. Els capitalistes s'agafen als tradicionalistes, car creuen que el feixisme els aruinarà. El comandament ha d'intervenir amb freqüència per tal de contenir aquesta desunió. El fracàs de Madrid el dissimulen dient que si no han entrat a la capital, és per la bondat del general Franco, el qual no vol fer mal; però són molts els que coneixen les veritables causes d'aquest fracàs, i per això els envaeix el pessimisme.



LA MARCA DE FAMA MUNDIAL
SENS COMPETENCIA EN DURACIÓ I ECONOMIA
AUTOTRACCIÓN ELÉCTRICA, S. A.
GARATGE ELECTRIC MOIA, 618

vírem el telegrama, però cometérem la niciesia de donar-lo al carceller perquè el cursés i l'home en llegir-lo, l'esquinçà i ens digué: «A Portugal, el pres és un monstre que no té dret a la vida social, ni a res». I ens deixà sense esperança de salvació.

No obstant, la sort estava de la nostra part i poc després entrà al fort de Chaves una dona portuguesa que anava veure un fill seu que estava allí detingut, la qual es prestà a cursar el telegrama. Jo li vaig lliurar el text i els diners, i el nostre ambaixador contestà immediatament, preguntant quina era la nostra veritable situació al fort de Chaves. No poguérem contestar perquè la dona no tornà al fort. Aquella mateixa tarda havia estat detinguda i condemnada a un any de reclusió per haver cursat el nostre telegrama.

Quan fou coneguda la intervenció de Sánchez Albornoz en el nostre assumpte, el governador de Chaves ens amenaçà que a les deu de la nit seríem portats a la frontera d'Extremadura i segons sabérem després, es féren gestions prop del ministre d'Affers Estrangers portuguesos per a realitzar el nostre internat a terres espanyoles, però com que l'ambaixador espanyol havia demanat la filiació de tots i ja coneixia l'assumpte, no pogueren fer el que es proposaven i llavors ens passaren tots a les celles de càstig en qualitat d'incomunicats. La incomunicació fou tal, que fou prohibit a tots els portuguesos del fort de parlar amb nosaltres, perquè el governador deia que enverinàvem fins els carcellers amb les nostres idees dissolventes.

Per fi, el dia 9 d'octubre, ens traslladaren al port de Lisboa, on havíem d'embarcar cap a Espanya. La nostra entrada a Lisboa fou en gran manera aparatosa. Les autoritats féren acordar per forces de l'exèrcit tots els carrers per on havíem de passar, fins a ficar-nos al vaixell i una vegada a bord, ens vigilaren cent setanta guardies amb baioneta calada.

estava completament artillat amb un gran luxe de metralladores. I en aquesta situació d'extrema vigilància, arribàrem al port de Tarragona el dia 13 d'octubre i poguérem gaudir de la llibertat que el Govern legítim de la Re-

pública concedeix a tots els seus ciutadans.

I el jove guerriller queda en silenci uns instants, com recordant amb gest dur, la terrible odissea dels seus dies negres.



Això, a part que el pont del vaixell

ELS GRANS EXITS D'EDICIONS CENT

E. Glaeser: «Los que teníamos 12 años»	5'— ptes.
E. Johansson: «Cuatro de infantería»	5'— »
M. Gold: «Judíos sin dinero»	5'— »
H. Barbusse: «El infierno»	6'— »
A. Zweig: «El sargento Grischa»	6'— »
M. Alvarez Suárez: «Sangre de Octubre»	4'— »
F. Slang: «El acoirazado Potemkin»	6'50 »
J. Stalin: «La situación del capitalismo y de la Unión Soviética»	3'— »
E. M. Renard: «Después»	6'— »
M. Choloikov: «Sobre el Don apacible»	6'— »
V. Kataev: «El desfalco»	5'— »
Ch. Yale Harrison: «Los generales mueren en la cama»	5'— »

i altres interessants títols, els trobareu a la

LLIBRERIA CATALONIA

Ronda de Sant Pere, 3
Telèfon 24647

MIRADOR DE LA GUERRA

EL FEIXISME ES AIXO

Els dos dibuixos que oferim avui als nostres lectors, sortiren de la ploma de Racmackers, per tangibilitzar l'immens dolor de les vídues, de les mares i dels nens belgues quan el seu país fou envaït pels alemanys amb motiu de la guerra de 1914-18. Són coses d'ahir i d'avui. Es la història que es repeteix. Abir els alemanys envaïen Bèlgica per satisfer les seves necessitats o ànsies guerres. Abir fou Bèlgica víctima del militarisme alemany, militarisme encoratjat pel fatídic Kaiser.

Avui a Espanya, Espanya no serà, però, una segona víctima d'Alemanya.



Això mai. Però Espanya sentirà sobre la seva carn les trepitjades de les sabates militars del segon Kaiser teutó, de Hitler.

Els generals bonics, els requetés i els falangistes, s'han vist impotents per a vèncer les milícies populars. I abans de declarar-se vençuts s'han retirat vergonyosament i han lliurat la direcció del moviment rebel als generals hitlerians. I els generals teutons, de tipus geomètric, han vingut amb llurs soldats, llurs tanes, llurs avions i tota una considerable col·lecció de material bèl·lic a Espanya, creient que Espanya era fàcilment colonitzable, creient que el nostre país era la indefensa Bèlgica de l'any 1914.

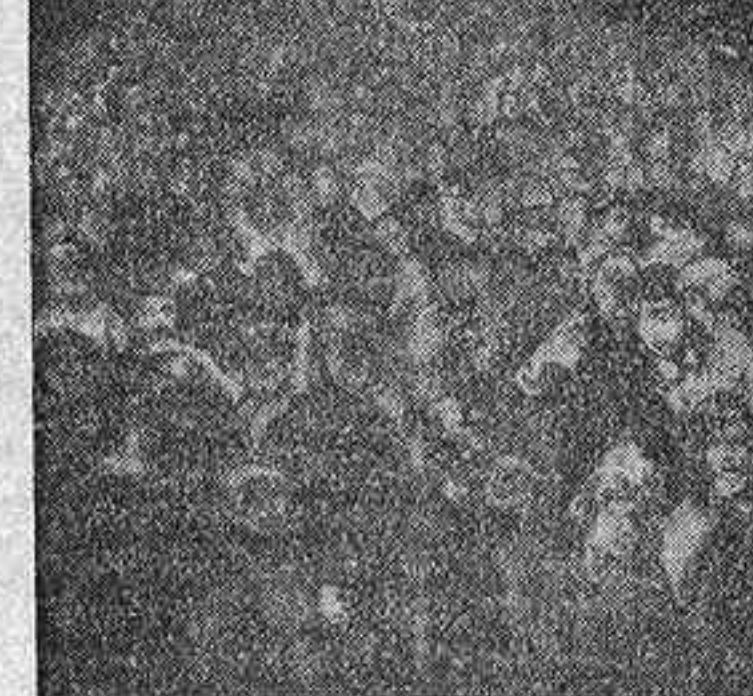
S'han equivocat. Els serà difícil sotmetre el poble espanyol. Però, amb tot, deixaran un amarg record del seu pas pel nostre país, i, concretament, del seu pas per l'actual zona rebel.

Ja els falangistes i els requetés descarregaren llurs odis ferotges i salvatges de casta contra tota la classe treballadora. Homes, dones i nens foren covardament assassinats. Recordem Badajoz, Sevilla, el cementiri d'Osca...

I si per això no fos prou, arribaren els alemanys i els italians, i conjuntament, de comú acord, realitzaren crims monstruosos.

A La Corunya desfilaren els marins hitlerians donant visques a Hitler i cops de puny als transeünts que no es descobrien a llur pas. Era la civilització ària que passava pels carrers d'una ciutat gallega.

A Saragossa, a Salamanca, Burgos i La Corunya, a les dones els marits de les quals eren esquerristes, comunistes



o anarquistes, els tallaren el cabell al zero i sobre la pell els col·locaren pal·lades de quítrà. També era això un nou signe de la «Kultur» que ens volen imposar els barbres del Nord.

A Melilla, tota l'organització de les Joventuts Socialistes Unificades ha estat desfeta, orgànicament i físicament. Els joves han estat posats davant l'escamot d'execució. Aquests joves de Melilla que desfilaren pels carrers de la ciutat per celebrar el triomf del Front Popular, ja no cantaran mai més «La Internacional» i «La jove guàrdia». Les seves mares han plorat molt.

Alemanya, en la guerra de 1914-18, envaï Bèlgica i cometé horribles crims. Als nens de Racmackers aneciem

ELS DE L'ALTRE COSTAT

Per MIQUEL KOLTZO

Un veritable bosc encantat; sobretot a les nits. A les nits, hom es pot perdre a la Casa de Camp per menys de res. Evidentment, el destí de l'home és perdre's. Però no és recomanable de fer-ho a la Casa de Camp en aquests dies del 1937. Aquest bosc, que era en altre temps teatre de les excursions dels madrilenys, és actualment força poblat, i per gent molt dissemblant. Errant la sendera, la Caputxeta Vermella pot, al cap de cinquanta passes, lliurar-se al llop ferotge amb casc alemany o bé a un superb marroquí lleugerament humit però amb un magnífic fusell metral·lador.

Es per això que el comandant del sector no deixa d'esguardar amb insistència les siluetes dels arbres i de vigilar constantment les corbes del camí. Tots els camins han estat mig esborrats per la pluja. Els guies han desaparegut en la boira. És impossible discernir d'on vénen els trets de fusell. Les bales dum-dum dels rebels són particularment enganyadores: esclaten com si vinguessin del nostre costat. És una d'aquestes bales traïdores que va matar fulminantment el capità Ariza, jove instructor asturià, tan brau i tan gentil.

Finalment, retrobem, enmig dels arbres, la camioneta provista d'un altaveu, que hi fou portada durant el dia. Un motor suplementari fa funcionar l'amplificador. La petita Gabriela, propagandista del Comissariat Militar, s'apropa al micròfon. Crida enmig de l'ombra:

«Aló, aló! Soldats que combatheu a les ordres de Franco, de Mola i de Cabanellas...»

Gabriela parla de pressa, amb passió, però clarament. Parla de les dones que ajuden llurs marits a fortificar Madrid, crida els soldats enganyats a sortir de llurs trinxeres i a passar-se als rengles del Govern legítim de la República, a retornar amb llurs famílies que els esperen.

Després d'ella parla el comandant del sector, un oficial de l'antic exèrcit. Destaca la seva fidelitat a la seva pàtria i al seu poble, la seva fe en la victòria popular.

Gabriela llegeix una crida del comandant don Ri-

cardo Belda López, un dels caps feixistes més coneguts, favorit de Franco, fet presoner durant l'atac al Cerro de los Angeles. Belda aconsella als oficials i als soldats que abandonin el combat i es lliurin a la República.

Els nostres oients són a les trinxeres, a tres-cents metres de nosaltres. Dues vegades hom dispara un obús, però cap a un costat i el resso s'esvaeix de seguida. Fins ara, ningú... Abans d'ahir els soldats que s'han passat als nostres rengles s'han presentat al bell mig de l'emissió. Han arribat a temps d'apropar-se al micròfon i de dir:

«Ja som ací. Fumem amb els republicans. Hem estat molt ben acollits. Veniu.»

Els presoners i els desertors són cada vegada més nombrosos. Hom no pot parlar de grans grups, però el fet és evident: cada dia, a gairebé tots els sectors del front de Madrid, els republicans troben soldats, sots-oficials, oficials de l'exèrcit rebel. Quan l'atac al Cerro de los Angeles, varen detenir el batalló gairebé sencer amb el seu comandant. I cada dia, cada nit, hi ha homes que es dreuen davant les trinxeres, aixecant les mans, inclinant el fusell, els quals criden: «No tireu! Vinc amb vosaltres!»

Els rebels no fan presoners. Maten els republicans a les trinxeres, o els afusellen immediatament després de la batalla. L'exèrcit governamental tracta humanitàriament els presoners.

Els desertors arriben generalment als nostres rengles durant la nit, quan tot és fosc. Vénen dels cossos d'exèrcit més diversos; això s'explica per l'existència d'un indret favorable, d'un pas practicable, d'una sendera per la qual hom es pugui arrossegar sense ésser vist. En un sector els republicans han vist vers ells soldats de totes les formacions que s'havien succeït en aquest indret. Hi havia, també, fugitius de formacions pròximes que s'havien assabentat que hi havia un pas lliure. Aquests últims dies els soldats que han arribat als nostres rengles contenen, en determinats sectors, els feixistes han hagut de voltar-se de barreres de filferro, no pas amb una finalitat defensiva, sinó solament per impedir a llurs soldats que es passessin als rengles republicans.



que les vídues, les mares i els nens belgues ploren i vesteixen vestits negres. Els camps plens de creus. Sota cada creu el pare, l'espòs, el fill belga.

Per ací també ha passat l'huracà de la creu ganxada. Un crim, un altre crim. Centenars i milers de crims. I ni el dolor es pot exterioritzar a la zona facciosa. A ningú no s'ha permès vestir de dol.

Durant molt de temps, en allò que avui encara és zona rebel, es servà un trist record dels alemanys. Saben matar, assassinar, robar fredament, de la mateixa manera que es resol un problema de trigonometria.

A Bèlgica i, oom a conseqüència de la invasió alemanya, quedaren milers i milers de vídues, les mares, els nens que han perdut llurs esposos, llurs fills, llurs pares a mans dels alemanys que han envaït la zona rebel i pretés envair tota la República.

Cruel és el paper que el feixisme representa. Fatídic és el paper que exerceixen aquests barbres hitlerians davant la impotència dels *generalets* espanyols.

Deixaran al nostre país una llarga estela de dolor, però el poble espanyol, si sap formar el seu nou Exèrcit Popular, acabarà amb ells aquí, i ensenyarà els països democràtics del món com es lluita per la llibertat i com es guanya.

FRANCESC DE F. SORIA

«COMPANYA»

REVISTA DE LA DONA

Mentre els nostres fills, els nostres germans, els nostres futurs companys, en aquests darrers temps es batien coratjosament oferint el millor de llur vida per tal de destruir la tirania feixista, ¿no has pensat quina ha d'ésser la nostra obligació de dones, a acompanyar en tota la seva extensió?

Dona catalana! Alça el teu cor i avança amb fermesa; la lluita que estem sostenint ens portarà a la victòria dels nostres anhels més íntims. En el nou món, món de llibertat gestat en un part dolorós, cal que nosaltres, les dones, ocupem el nostre lloc, no solament en l'aspecte social, sinó en relació a nosaltres mateixes: capacitant-nos, formant-nos i perfilant-nos en la nostra personalitat com a elements imprescindibles en el nou ésser de la futura societat.

Prou ja de dilacions que malbaraten aquesta cosa irrecuperable que hom anomena temps! Companya, ara és l'hora d'irrompre valerosament en tota la vida social! Sense perdre allò més preat en una dona, que és la feminitat i totes les valors que l'envolten, procura llançar de tu la frivolitat, renova't essent tu mateixa! Per una tal incorporació és necessari, però, que tu, dona obrera, dona que vius a casa teva curant dels teus fills, noia d'oficina, és necessari que totes vosaltres us formeu una cultura.

Per tal d'encarrilar un seguit d'energies que es perden i orientar les dones en l'hora que estem vivint, es necessita un òrgan d'enllaç i de cultura, com és una revista.

«Companya» és aquesta revista. Feta, dirigida i orientada per nosaltres, dones; que va a les dones i espera la col·laboració de totes les dones, obres, intel·lectuals, dones del camp i de la ciutat...

El seu títol, «Companya», ho explica tot. Títol de persuasió: Companya, escolta, llegeix, pensa, col·labora amb nosaltres; ajudem-nos totes per una superació comuna...

Companya! Compra la nostra revista, que ha d'ésser des d'ara la teva revista. Allí aprofitaràs les hores de lleure aprenent i delectant-te.

El primer número de «Companya» sortirà diumenge vinent.

CAMARADES:
LLEGIU I PROPAGUEU
treball

Les edicions del 5^è Regiment, de Madrid

Primera. — Estar sa físicament i acreditar-ho amb el reconeixement mèdic.

Segona. — Ésser garantit per una organització antifeixista o per un grup d'amics antifeixistes.

Tercera. — Tenir alguna instrucció militar i disposar-se a complementar-la ràpidament.

Quarta. — Comprometre's a acatar una disciplina rígida.

Heus ací les condicions que, a primers d'agost del 1936, eren llançades per a entrar a formar part de les Companyies d'Acer del Cinquè Regiment creat a Madrid pel Partit Comunista. I, els batallons del Cinquè Regiment, a poc a poc, s'anaven constituint, amb homes físicament i moralment de ferro, no tots, ni de molt, comunistes, espanyols la majoria, però força estrangers.

A Madrid s'havien constituït les forces de soc, disciplinades, ben organitzades. La seva acció és quasi sempre ofensiva, d'atac. La seva capacitat de mobilització ha d'ésser sempre desenvolupada al més alt grau. Els elements que la componen han de conèixer no tan sols el maneig del fusell, sinó també de la granada, de la dinamita, del matxet, i tenir alguns coneixements de la metralladora. També, en la «Companyia d'Acer», els caporals, sergents i oficials són elegits democràticament; però, un cop elegits, se'ls obeeix cegament. La lluita cos a cos, la penetració en el camp enemic per a realitzar accions especials, la guerrilla, són mètodes de lluita normals en aquesta companyia. L'eficàcia d'un regiment constituït amb aquestes consignes de la convocatòria, havia d'ésser intensíssima des del moment que els batallons tinguessin els contingents, la cohesió i l'entrenament necessaris. I, en efecte, tots sabem el seu valor preciós en la defensa heroica de Madrid. El Cinquè Regiment, incorporat a l'Exèrcit Regular, així que a Madrid es constituï, ha estat element decisiu en les constants i contínues derrotes sofertes pels feixistes a les portes de la capital republicana. El Cinquè Regiment fou exponent d'heroisme.

I, el Cinquè Regiment, es preocupà també de tots els mitjans de propaganda guerrera i de presentar als ulls del món els crims i la monstruositat feixistes. Un nombre considerable d'intel·lectuals — Sender, Fernández, Gerardo, arquitecte, Arcos, arquitecte, Barral, escultor, etc. — s'envajen a les seves files; així, el Cinquè Regiment volgué ésser també una avançada en el camp de la literatura de propaganda antifeixista.

I, en aquest aspecte, reeixí igualment que en el guerrer.

Tenim al davant una sèrie de publicacions que van garantides per les paraules Ediciones Quinto Regimiento.

Són un quadern de gros format, alguns fins a una setantena de pàgines, ben presentats, ben impresos i ben il·lustrats, tots ells interessants i de la més elevada eficàcia.

Entre altres, hi ha un opuscle de Sender sobre la primera Companyia d'Acer; un recull, dens, de moltes de les poesies de guerra fetes per Alberti, Luis de Tapia, Zosaya, Bergamín, Herrera, Petere, Fernández, Ramos, etc.; l'explicació, mètodes i dades de l'agitació feba entre l'enemic per a demoralitzar-lo i impulsar a la desertió els seus soldats; un recull comprensor de les destroces fetes pel feixisme a la ciutat de Madrid, amb relació detallada de tots els danys causats; una hàbil peça teatral, anònima, representada pels carrers madrilenys per a engruïnar el Cinquè Regiment; una important descripció de l'Exèrcit Roig rus, deguda al gran escriptor soviètic Mikhael Koltzov, per a afirmar l'eficàcia del Cinquè Regiment, amb comparació amb el cas espanyol, etc.

Ha editat també, amb encert magnífic, uns fulls, principalment destinats a fixar-se per les parets — pels carrers de Barcelona n'hem vist —, fent penetrar pels ulls la criminalitat feixista; les destroces materials i les víctimes humanes de Madrid, el mal fet al Museu del Prado i el gràfic demostratiu que fou bombardejat intencionadament, causen horror a qualsevol persona que tingui els mínims de cor i de dignitat.

Gloriós Cinquè Regiment de Madrid! La teua acció bèlica ha tingut el més alt valor; Madrid t'ho haurà d'agrair a través dels segles. La teua acció de propaganda és important i dona exemple a tothom. Cinquè Regiment, et posem als ulls de tots els catalans per a fer-los vibrar i animar-los a seguir els teus magnífics passos!!!